

WPDDetails

#22

THEMA: *Natuur*

Interview: FABIAN WILDERVANK
EN RICHARD THOMASSEN OVER
RESERVEREN VEERDIENST

NATUURMONUMENTEN: BEHOUD VAN
MOOIE VEELZIJDIGE NATUUR

WPDdetails

Jaargang 9 - #22
Voorjaar 2024

4 Voorwoord directie

5 Thema Natuur

Wat is natuur?

8 Bijenteelt

Een duik in de wereld van Buckfastbijen op Ameland

10 Facts & Figures

Over Nationaal Park Schiermonnikoog

11 De positieve werking van de natuur

Wandel- en ademcoach Jacqueline Mulder

12 Testvaart

Anne-Meta Kobes-Gerritsen, dominee Ameland

14 Seizoensveranderingen en de veerdienst

Collega's aan het woord

16 Gastcolumn

Marc van Tweel, algemeen directeur sportkoepel NOC*NSF

17 CO₂ compensatiefonds

18 Natuurtalenten Schiermonnikoog

Natuurmonumenten – Behoud van mooie veelzijdige natuur

20 De evolutie van het reserveren van een plek op de veerboot

Van brieven naar klikken

22 Actualiteiten

23 Het lekkerste van...

Oma Henny's Runderstoofpotje

24 Ondernemer in beeld

Eco-camping tussen Wad en Strand, Ballum Ameland

28 Vogelobservatie

Samen sterk voor weidevogels: de cruciale rol van vogelwachten

"Met slechts een paar klikken kunnen reizigers nu hun overtocht reserveren wijzigen en annuleren"

Richard Thomassen,
verkeersleider havenkantoor Nes

"Mijn uitdaging is om bij mensen het bewustzijn voor de natuur te vergroten"

Erik Jansen, boswachter Ecologie
Natuurmonumenten Schiermonnikoog

30 Oude ambachten

De smid van Ameland: een ambachtelijke ode aan natuur, passie en traditie

31 De Kweekertjes

Een groen avontuur voor Amelandse jeugd

32 Collega rederij

Magnetic Island Ferries

35 Column

Ger van Langen

36 Historie

In gesprek met de laatste walvisvaarder van Schiermonnikoog

38 Ondernemer in beeld

De Tuin naast de Branding, zelfpluktuin op Schiermonnikoog

40 Evenementen en sponsoring

Collage en Natuurcentrum Ameland

42 Natuurtalenten Ameland

Staatsbosbeheer – Enorm veel landschappen op één eiland

44 Duurzaam toerisme op de eilanden

In gesprek met VVV Ameland en VVV Schiermonnikoog over milieuvriendelijk toerisme en behoud natuur

46 Nieuws uit de Groep

50 Veerbootcafé + agenda

51 Volgende editie + colofon

52 Vaste reizigers in beeld

Lida van 't Land-Overbeek van Schiermonnikoog

"We kunnen een paar dagen vooruitkijken en komen zelden voor verrassingen te staan"

Dennis Bulré, kapitein Ameland - Holwert

"Ik heb met mijn gezin de overtocht gemaakt om op het eiland te gaan wonen"

Anne-Meta Kobes-Gerritsen, dominee Ameland

BESTE LEZER,

De grootste kracht van het Waddengebied: de natuur. Gekwalificeerde natuur zelfs: Werelderfgoed. En binnen Europa vallend onder de bescherming van Natura 2000. Ook landelijk is er duidelijk toegekende waarde. Diverse belangenorganisaties zorgen voor de bescherming van dit prachtige gebied. De status trekt ook mensen aan. Mensen die graag dit gebied om die natuurwaarde bezoeken en mensen die het heerlijk vinden om in dit bijzondere gebied te werken, te wonen en te leven. Dat dit wel eens tegengestelde belangen oplevert, is evident.

Natuur is allesomvattend en altijd om ons heen. Ook reden tot studie; diverse disciplines houden zich er mee bezig. Al heel erg lang. Hoewel we natuur heerlijk vinden, lijkt het moeilijk er een eenduidige benadering in te vinden. De rode draad van deze editie van WPDetails is Natuur. Een aspect van de Waddeneilanden wat o zo natuurlijk is. Prachtig om de aandacht hierop te hebben. Vanuit de verschillende betekenissen van het woord.

WPDetails als spreekbuis voor medewerkers, eilanders, relaties en belanghebbenden met alle diversiteit, waarbij variëteit én terugkerende artikelen elkaar afwisselen; eilander ondernemers aan het woord, stellingen besproken vanuit verschillende hoeken en reizigers die hun ervaring delen. Scherp op de details; WPDetails.

De eilanden stralen rust uit door de ongerepte natuur, de ruimte die voorradig is en daarmee de verscheidenheid aan flora en fauna. Deze omstandigheden maken wel dat we een grote verantwoordelijkheid hebben met elkaar om die natuur in stand te houden. Natuur die ons inspireert. We hopen dat deze uitgave van WPDetails ú inspireert. Een inspiratie die gesprekken en discussies op gang brengt. De inhoud mag reacties oproepen. Reacties met een mail aan de redactie. De redactie ziet ze graag tegemoet.

Ik wens u veel leesplezier.

Met vriendelijke groet,

Ger van Langen

Directeur Wagenborg Passagiersdiensten

WAT IS natuur?

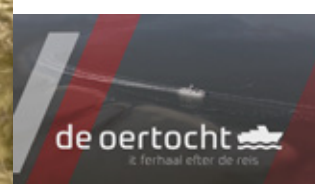
De natuur herkent zichzelf niet; wij mensen schetsen onze eigen grenzen van wat als natuur wordt beschouwd. Voor stadsbewoners is het vaak een afgebakend stuk land waar je in het weekend naartoe ontsnapt, terwijl plattelandsmensen het overal om zich heen zien.

Te midden van deze perspectieven dirigeert de natuur het avontuur van wadlopen, een unieke dans op de Waddenzee. Van het vasteland naar Ameland en Schiermonnikoog leidt de route over het wantij, een ondiep stuk waar eb en vloed slechts minimaal hun stroming laten voelen. Ook de dagelijkse reis van Wagenborg Passagiersdiensten doorkruist zandbanken en af en toe ploeteren ook wij door slib, maar vies en doorweekt raken we niet.

De onmiskenbare coverfoto, een prachtige luchtfoto van wadlopers op het wad bij laag water, past als een natuurlijke puzzel bij het thema 'Natuur'. Mag deze uitgave van WPDetails mensen niet alleen verbinden met de eilanden, maar ook met het betoverende verhaal dat de natuur er te vertellen heeft. Laat deze reis door verhalen lezers inspireren en laten we met elkaar genieten van de natuurlijke schoonheid die de eilanden te bieden hebben.

Oertocht

Elke dag varen over het Wad de veerboten van Ameland en Schiermonnikoog naar de eilanden en weer terug. We gaan op zoek naar de verhalen op en achter de veerboot. De hele dag is het een gaan en komen van mensen met iedere minuut een ontmoeting of afscheid. De unieke verhalen die erachter schuilgaan, komen hier aan bod.

Als u denkt 'De Oertocht' dat komt me bekend voor, dat klopt! Van de bijzonder succesvolle televisieserie 'De Oertocht' was eind vorig jaar het derde seizoen te bekijken via Omrop Fryslân. De filmmaker van de serie Herman Zeilstra gaat nu met zijn camera in de hand op pad voor WPDetaills om belevenissen vast te leggen van Schiermonnikoog-gangers. Zijn verhalen zijn ook online te volgen.

Inez gaat met een vriendin naar Hotel van der Werff:

OP VISITE

Inez gaat naar Hotel van der Werff en eigenlijk ook een beetje op visite. Ze heeft daar namelijk ook met veel plezier gewerkt. Sindsdien gaat ze altijd met veel plezier terug naar het eiland en het hotel.

Nell Schat gaat op bezoek bij haar dochter:

BIJKLETSEN

Nell Schat gaat naar haar dochter die het weekend op Schiermonnikoog zit. Ze wilde dat ik een dagje langs kwam. Dat doet ze dan maar. Het wordt wandelen, gezellig uit eten en veel bijkletsen.

De tweestrijd van Roselie Beuker:

TOX BAR OF NATUURLIJKE SCHOONHEID?

Roselie Beuker houdt van de natuur, van het strand, maar ook van het eten en de drankjes bij de Tox Bar. Met familie in een huisje zitten, vindt ze ook heel erg gezellig. Ze komt eigenlijk zowel voor de Tox Bar als de natuur. Maar haar moeder komt wel specifiek voor de natuurpracht van het eiland.

Johan Trenning gaat berken trekken en duinen herstellen:

TERUG NAAR DE NATUUR

Johan Trenning gaat berken trekken op een werkdag van Natuurmonumenten. Vanuit zijn jeugd weet hij nog goed dat de duinen kaal waren en niet zoals nu helemaal dichtgegroeid. Hij houdt van een open duinlandschap, waar plaats is voor bijzondere vogels en mogelijk in de toekomst ook weer het konijn.

Anne Kemker wil het licht zien worden:

EEN VROEGE VOGEL OP HET STRAND

Anne Kemker gaat met de eerste boot, hij het licht wil zien worden op het strand. Het voorjaar zit eraan te komen, de scholeksters en de eerste tekenen van het voorjaar zijn al te zien. Het plan is om straks als het eb is alleen langs het strand te lopen en te genieten van de natuur. Anne is al lid van de Waddenvereniging en sluit zich wellicht ook nog eens aan bij de berkentrekken.

Erik Bethlehem is besmet met het eilandervirus:

DE EILANDLIEFHEBBER DIE STEEDS TERUGKEERT NAAR SCHIERMONNIKOOG

Erik Bethlehem zit ook op de eerste boot naar Schiermonnikoog, hij krijgt meestal binnen twee à drie weken last van het eilandervirus. Dan moet hij toch echt weer even naar een eiland. Erik gaat naar bijna alle eilanden, maar vindt Schiermonnikoog toch wel het mooiste.

Natuurlijke harmonie: een duik in de wereld van *Buckfastbijen* op Ameland

In een gesprek met Alwin van Dijk, penningmeester van de Stichting Nederlandse Buckfastbijenteelt, duiken we dieper in het belang van het bevruchtigingsstation op Ameland. Te midden van de natuurlijke pracht benadrukt Van Dijk hoe het station niet alleen bijdraagt aan het behoud van het "Buckfast" bijenras, maar ook aan het bevorderen van gezonde en weerbare bijen die de moderne uitdagingen trotseren.

Kun je ons vertellen hoe het bevruchtungsstation op Ameland bijdraagt aan de bevordering van bijenteelt?

"De Stichting Nederlandse Buckfastbijenteelt (ANBI) beheert al sinds 1988 het enige eiland bevruchtungsstation voor Buckfast bijen in Nederland op Ameland. Ons doel is het behoud en de bevordering van het "Buckfast" bijenras, om gezonde en weerbare bijen te telen en veredelen. Het station op Ameland draagt hier actief aan bij door specifieke stamboomlijnen beschikbaar te stellen voor vele imkers."

Hoe betrekken jullie vrijwilligers bij het bevruchtungsstation, en wat is hun rol?

"Een toegewijde groep vrijwilligers investeert elk jaar veel vrije tijd in het bevruchtungsstation. Ze zorgen ervoor dat mannelijke bijen met de juiste eigenschappen (darren) goed worden verzorgd op het eiland. En dat alle kastjes met koninginnetjes ontvangen en geplaatst worden en twee weken later weer op de boot worden gezet terug naar de vast wal. Deze inzet is essentieel voor het succes van de bevruchtungsperiodes en draagt bij aan het behoud van gezonde bijenpopulaties."

Wat maakt Ameland bijzonder en hoe draagt het bij aan gezonde bijen?

"Ameland biedt een unieke omgeving waar imkers uit heel Noord-Europa hun onbevruchte koninginnen kunnen laten bevruchten. Het eiland is niet bereikbaar voor bijen van het vaste land en dat is

belangrijk voor een bevruchtungsstation. De gemeente en Staatsbosbeheer werken al jaren geweldig mee, zo heeft de Stichting het alleenrecht om bijenvolken te mogen plaatsen op het eiland. De volken gaan na het teeltseizoen weer terug naar het vaste land. Het eiland is heel belangrijk voor ons en bevordert niet alleen gezonde bijen met een goede honingopbrengst, maar speelt ook een cruciale rol in het omgaan met hedendaagse uitdagingen zoals ziektes, mijten, de Aziatische hoornaar en klimaatverandering."

Het jaar 2023 was succesvol voor het bevruchtungsstation. Wat waren de hoogtepunten en uitdagingen?

"In 2023 hebben we vijf succesvolle bevruchtungsperiodes gehad, met een indrukwekkende gemiddelde bevruchting van boven de 80% en daar zijn we heel blij mee. Elke periode heeft zo zijn uitdaging en daar heeft het weer de grootse inbreng op."

Wat is belangrijk voor het behoud van het bevruchtungsstation?

"Samenwerking is belangrijk in het behoud van gezonde bijenpopulaties en wat is er mooier dan dit te kunnen doen te midden van de prachtige natuur van Ameland. Zo biedt Wagenborg Passagiersdiensten al jarenlang waardevolle sponsoring in overtochten, wat ons in staat stelt het bevruchtungsstation te behouden en de diensten aan imkers te blijven aanbieden. Als Stichting zijn we dankbaar voor hun voortdurende steun."

OVER NATIONAAL PARK

Schiermonnikoog

Nederland heeft 21 Nationale Parken. In de parken zijn alle bijzonderheden van de Nederlandse natuur terug te vinden: duinen, bossen, heide, laagveen, getijdennatuur, beekdalen, vennen en nog veel meer. Met ieder hun eigen bewoners en dat maakt elk park uniek. Gezamenlijk beslaan de parken zo'n 120.000 hectare, dat is bijna 3% van Nederland. Eén van de mooiste, zo niet het mooiste park van Nederland, is Nationaal Park Schiermonnikoog.

Schiermonnikoog is gevormd door sterke zeestromen, straffe winden en stuivend zand. We hebben het over één van de meest wilde plekken van Nederland. Nog altijd is de natuur er voortdurend in beweging en die

vaart er wel bij als wind, water, zand en zout hun gang kunnen gaan. Zo vinden dieren en planten hun eigen plek in dit gebied. Hieronder enkele feitjes en weetjes over dit unieke beschermde natuurreservaat.

Nationaal Park
sinds
19 juli 1989

Vanaf 2009 op
Werelderfgoedlijst UNESCO

Oppervlakte:
54 km²

Lengte: **18 km**
Breedte: **3,5 km**

Nergens ter wereld zijn er zo veel verschillende **contrasten** op een dergelijk klein oppervlak

Onder Nationaal Park valt ook Natura 2000-gebied "**Duinen Schiermonnikoog**" (oppervlakte **10,24 km²**) en aanliggend deel **Waddenzee** en **Noordzee**

Beheerder:
Natuurmonumenten

Verskil tussen eb en vloed:
2 tot 3 meter

Meer dan **300 soorten vogels**

Meer dan **500 soorten planten**, waaronder **9 soorten orchideeën**

Meer dan **100 verschillende schelpen-soorten** op het strand

Donkerste plek van Nederland

Aantal inwoners:
± 950

Aantal bezoekers:
± 300.000 per jaar

Vele **vrijwilligers** en **eilander ondernemers** zetten zich in voor de **natuur op het eiland**

Een goede start om het Nationaal Park Schiermonnikoog zelf te ontdekken, is om bij het Informatiecentrum Het Bakken langs te gaan. Hier kunt u terecht voor excursies en met al uw vragen over de natuur.

www.np-schiermonnikoog.nl

Fotografie Ellen Klasens

DE POSITIEVE WERKING VAN DE natuur

Herstellen en tot rust komen doe je in de natuur, met ruimte om je heen, de geur van zee en bloemen, zingende vogels en veel groen. Niet midden in een drukke stad. Hoe dat komt? Wandel- en ademcoach Jacqueline Mulder van Schiermonnikoog kan ons daar alles over vertellen.

“De natuur is voor veel mensen een ideale omgeving om letterlijk op adem en tot rust te komen. De rust van de ruimte doet iets met mensen. Het gevoel niet gepushed te worden, geen drukte en weinig prikkels is effectief voor cliënten die ik buiten coach. Het zit in oog voor kleine dingen, zoals een wolkenpartij die langzaam voorbijdrijft, een haas die voorbijschiet, het ruisen van de zee. De natuur biedt ons dát wat in ons moderne en hectische leven vaak ontbreekt: aandacht.

De natuur barst van de metaforen. ‘Zo groen als gras’, ‘je hebt tegenwind’, of ‘je hebt de wind in de rug’, ‘je bent maar een zandkorrel op de zandplaat’. De natuur is als een spiegel. Dat geldt ook voor de seizoenen. De lente staat voor een fris begin, nieuw leven en de herfst voor opruimen en loslaten. Deze processen vinden ook in onszelf en in ons eigen leven plaats. De natuur helpt ons tot antwoorden en inzichten te komen.

Ik neem mijn cliënten mee naar de mooiste plekjes van het eiland waar we ongestoord kunnen praten, waar tegen de wind in mag worden geschreeuwd en waar we naar de stilte om ons heen en in onszelf kunnen luisteren.

De natuur doet het werk, die zet ik in. Dit gaat heel organisch. We wandelen, zitten, liggen, staan stil en ademen. Als we tijdens het wandelen stoppen, word je op natuurlijke wijze gedwongen stil te staan bij wat er gezegd wordt. Dat werkt dubbelop. Ik probeer de liefde van de natuur en voor jezelf over te brengen, er gaat geen sessie voorbij of er rollen tranen over de wangen. Heel bijzonder.

De duinen in het binnengebied zijn mijn favoriete plek. Die zijn bedekt met zacht mos en daar lig je uit de wind. Welk plekje je ook kiest, een regelmatige dosis groen houdt je gezond en blijft de beste manier om te herstellen van dagelijkse (werk)stress. Het helpt je ook om te onthouden wie je bent.”

Testvaart

dominee Anne-Meta Kobes-Gerritsen

Een keer een dagdeel meelopen met iemand van WPD. Van de stuurhut tot de machinekamer. Een unieke mogelijkheid om kennis te maken met de veerdienst en sneldienst en het werk achter de schermen. In deze rubriek neemt telkens een eilander een kijkje bij WPD om ons bedrijf beter te leren kennen. In deze editie Anne-Meta Kobes-Gerritsen, sinds 3 jaar dominee op Ameland.

Anne-Meta Kobes-Gerritsen werkt als dominee binnen de Protestantse Kerk in Nederland. Sinds mei 2021 is zij als predikant verbonden aan de Federatie Doopsgezind Gereformeerd Ameland. Daarnaast presenteert ze voor de EO en schrijft ze columns voor Omrop Fryslân. Ze is met haar gezin van 2 kinderen en haar man op het eiland komen wonen, ze hebben de overtocht gemaakt om op Ameland te komen wonen.

Vandaag maakt ze een andere overtocht, Anne-Meta stapt aan boord voor een 'Testvaart' op de veerboot naar Holwert.

Haar eerste stop is de stuurhut, waar kapitein Robert Boelens haar begroet met een warme glimlach. Anne-Meta heeft talloze vragen over de vaargeul en de complexiteit van het navigeren door de Waddenzee. Maar Robert is geduldig en legt alles uit, van de geulen en platen tot aan de Natura 2000 regels die het werk bemoeilijken.

Wilt u meer te weten komen over de vaargeulproblematiek? Scan dan met de telefoon de QR-code.

Terwijl ze samen over de kaart op de monitor turen, ziet Anne-Meta het baggerschip de Ameland voorbijvaren. Ze bewondert de technische vaardigheden van de bemanning, die met precisie de veerboot door het water manoeuvreert, wetende dat elke beslissing cruciaal is voor een veilige vaart.

Na een boeiend gesprek in de stuurhut is het tijd om de handen uit de mouwen te steken. Anne-Meta helpt bij het laden van auto's op het autodek. Terwijl ze de personenauto's een plekje toewijst, kan ze de opwindende en soms nervositeit van de passagiers voelen die hun reis naar het eiland beginnen.

Met haar ervaring in het leiden van mensen, stuurt Anne-Meta de auto's met vastberadenheid naar hun plaatsen, ervoor zorgend dat er geen ruimte verloren gaat. Haar opgewekte stem klinkt over de portofoon, terwijl ze nog

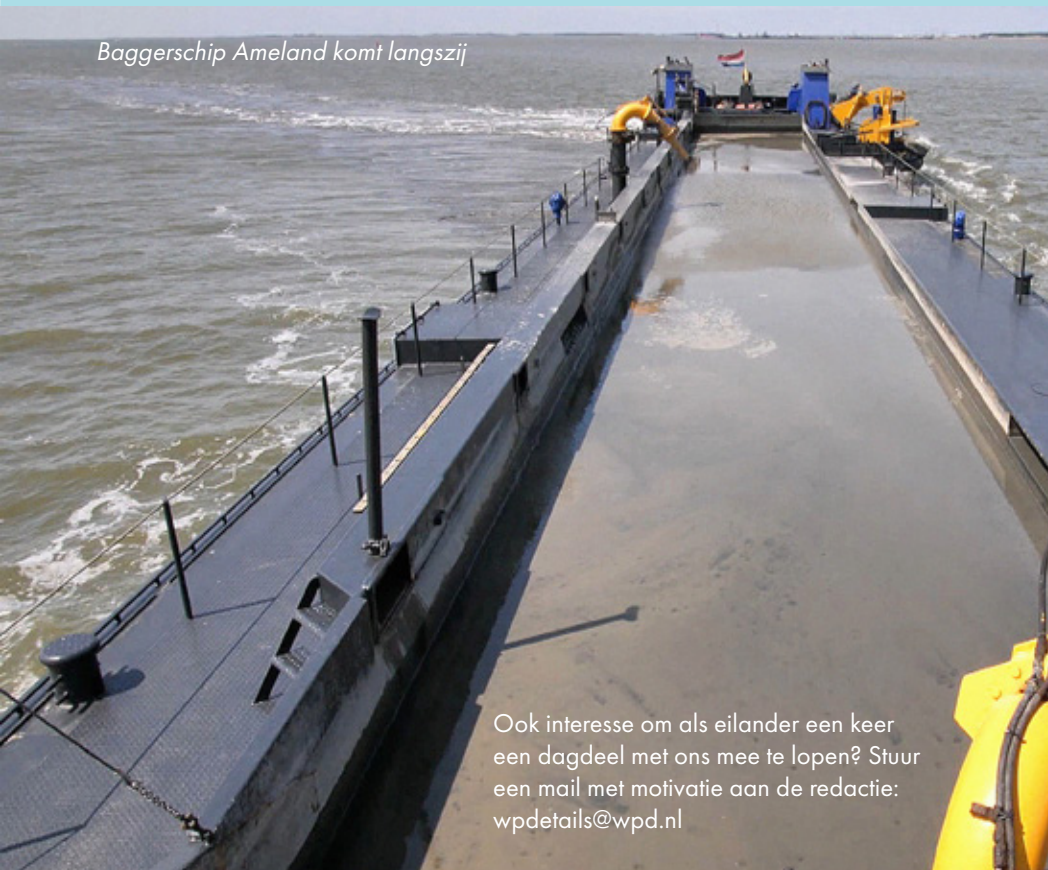
een lege plek aankondigt. Met elke auto die aan boord komt, groeit haar enthousiasme.

Na het voltooien van het laden, kijkt Anne-Meta tevreden uit over het volle dek, terwijl de veerboot langzaam begint te varen. Ze voelt zich vervuld door de ervaring en de interactie met de bemanning en passagiers. Voor haar is deze dag op de veerboot niet alleen een kans om het eilandleven vanuit een ander perspectief te zien, maar ook om de verbondenheid te ervaren die ontstaat wanneer mensen samenwerken en samen reizen naar nieuwe avonturen op het eiland.

Wilt u het verhaal van de 'Testvaart' van Anne-Meta Kobes-Gerritsen ervaren? Scan dan met de telefoon de QR-code.

Baggerschip Ameland komt langszij

Ook interesse om als eilander een keer een dagdeel met ons mee te lopen? Stuur een mail met motivatie aan de redactie: wpdetails@wpd.nl

COLLEGA'S AAN HET WOORD OVER VARIATIES IN DE jaargetijden

In het ritme van de seizoenen vervult elke medewerker van WPD een essentiële rol. We zijn in gesprek gegaan met vier collega's, die uitdagingen en avonturen delen die gepaard gaan met stormen, regen, hoog en laag water, en de levendige zomerdrukke. Dit artikel maakt duidelijk dat seizoenverandering niet alleen invloed heeft op het weer, maar ook op het dagelijkse werk.

Dennis Bulté

Kapitein Ameland - Holwert

Met een scherp oog navigeren door alle jaargetijden

Kapitein Dennis stuurt de Sier en de Oerd over de Waddenzee tussen Ameland en Holwert. Met een scherp

oog voor stormachtige omstandigheden en wisselend weer navigeert hij met bemanning, passagiers en belading door alle jaargetijden.

"Wanneer het stormt of gaat stormen, liggen de trossen klaar", begint Dennis zijn verhaal. "Bij harde westelijke wind en vloed zijn we extra alert. Het lijkt misschien eenvoudig, maar er komt best wat bij kijken. Van kiel tot toplicht is het schip bijna 27 meter hoog en daardoor hebben we veel windvang. Als bij het aanmeren de matrozen dan de trossen om de draaipaal houden, kan ik meer kracht zetten. Het is belangrijk dat de varende ploeg goed op elkaar is ingespeeld. We varen niet met hout, maar met mensen."

Naast fysieke uitdagingen als storm houdt Dennis ook een scherp oog op de

waterstanden. *"Wordt die minder dan 1.60m – NAP dan varen we in principe niet. Bij extreem hoogwater, vanaf 2.60m boven NAP, kunnen we niet meer onder de pennen bij de ophaalbrug om af te meren. Gelukkig kunnen we een paar dagen vooruitkijken en komen we zelden voor verrassingen te staan."*

Het werk wordt sinds de invoering van de 5-kwartierdienstregeling minder beïnvloed door de seizoensgebonden drukke. *"Voorheen wist je dat er op mooie zomerse dagen veel mensen en fietsen zouden staan. Met de invoering van reserveren voor personen wordt de drukte beter gespreid. Komt bij dat we door de nieuwe dienstregeling ongeveer een half uur hebben om te laden en lossen, waardoor we op tijd kunnen vertrekken."*

Met een glimlach denkt Dennis aan zijn geliefde seizoenen. *"Voor- en najaar zijn mijn favoriet. Het weer is wat wisselvalliger en biedt meer uitdagingen. Maar ook de zomer heeft zijn charme."*

Terwijl Dennis terugblijkt op zijn tijd als matroos tijdens de legendarische oktoberstorm van 2013, waarbij hij een uur lang met twee trossen aan de draaipaal hing, realiseert hij zich de boeiende kant van zijn vak. *"Het zijn de uitdagingen die mijn werk zo mooi maken. Elke dag op zee brengt iets nieuws",* besluit hij.

Berend de Graaf

Parkeerwachter Holwert

De seizoensgebonden uitdagingen van de pier

Al 36 jaar staat Berend als parkeerwachter op de pier van Holwert dagelijks paraat om de grillen van Moeder

Natuur te trotseren. Samen met zijn collega's reageert hij alert op dreigend hoog water en andere uitdagingen die de seizoenen met zich meebrengen.

"Veranderingen in het seizoen spelen een grote rol in ons werk", legt Berend uit. *"We houden dagelijks de weersverwachtingen in de gaten om onze parkeerplekken optimaal toe te wijzen. Als er echt hoog water wordt verwacht, maken we alleen gebruik van het hogere parkeerdek. Wij zorgen ervoor dat er geen auto's op het lagere gedeelte staan wanneer het water stijgt. Mocht er toch een enkele auto staan, dan wordt deze keurig en schadevrij weggesleept. Valt er sneeuw dan staan we buiten met borstels klaar om de kentekens schoon te vegen voor de cameraherkenning."*

In de zomermaanden staan Berend en zijn team voor andere uitdagingen. *"Tijdens feestdagen, evenementen, mooi weer en vakanties hebben we veel bezoekers. Het is dan alle hens aan dek om iedereen van een parkeerplek te voorzien. Op de pier kunnen we 2.000 auto's kwijt, op het binnendijkse parkeerterrein P2 nog eens 900. Als de pier vol is, wijken we uit naar P2, maar dan hebben we het met z'n allen wel dubbel zo druk. Het vergt meer organisatie, er moeten pendelbussen worden ingezet en extra personeel om iedereen een plekje te wijzen."*

De onstuimige maanden zijn bij Berend favoriet. Hij gedijt daarin goed in zijn speciale doorwerkpak. *"Ik ben hele dagen buiten, maar heb het niet snel koud. Wel zie je bij slecht weer de wenkbrauwen bij mensen naar beneden gaan. Ik denk dan altijd, doe de wenkbrauwen omhoog: want bij regen word je even nat."* Berend heeft voldoende anekdotes om 3 boeken te vullen. Of het nu gaat om het opvangen van een man die uitgleed op de trap tijdens een stortbui of het elk seizoen dichtplakken van wel zo'n 150 autoramen die worden vergeten om dicht te doen. Berend zijn werk kent nooit een saai moment. *"Geen dag is hetzelfde",* merkt Berend op, terwijl hij uitkijkt over de pier. *"Het weer speelt daarbij een belangrijke rol."*

Mark Folbert

Medewerker Havenkantoor Lauwersoog

Een vlotte overtocht, ongeacht het weer

Als medewerker van havenkantoor Lauwersoog werkt Mark nauw samen met de varende ploegen

en passagiers om te zorgen voor een vlotte overtocht, te midden van de wisselvalligheid van het weer en het getij.

"De passagiersstromen verspreiden zich hier over het algemeen prima", legt Mark uit. *"Zowel bij goed als slecht*

weer verloopt het inchecken soepel, ook omdat reizigers al 3-kwartier voor vertrek aan boord kunnen."

Bij stormachtig weer neemt de alertheid toe. *"In samenspraak met de kapiteins houden we de voorspelde waterstanden goed in de gaten. Minimaal 48 uur van tevoren hakken we met elkaar een knoop door of varen wel of niet kan. In principe kunnen wij altijd varen, alleen wordt het spannend als de waterstand richting de 1.90m boven NAP gaat, dan komt de veerdam op Schiermonnikoog onder water te staan."*

Het komende seizoen zorgt voor nieuwe uitdagingen door het invoeren van reserveren voor personen. *"Was voorheen het aantal passagiers op zomerse topdagen onvoorspelbaar, nu kunnen we zien hoeveel mensen er komen, omdat er gereserveerd wordt. Ik ben benieuwd wanneer mensen gaan reserveren, ook omdat ze de weersverwachting afwachten."*

De zomer is Mark zijn favoriete seizoen. *"Ik houd van mooi weer. Het is drukker en je hebt meer contact met de passagiers. Ik ben een beetje vliegende kiep hier en spring overal bij, ik voel me dan als een vis in het water."*

Met een glimlach herinnert Mark zich een onverwachte wending tijdens een oktoberdag in het verleden. *"Het werd onverwacht prachtig weer met 25 graden, ik zou een paar uurtjes bijspringen, maar 's ochtends stonden er 2.000 mensen voor de poorten, mijn voetbalwedstrijd viel in het water, want er moesten extra afvaarten geregeld worden."*

Erik Schuurman

Schipper sneldienst Ameland - Holwert

Anticiperen op weersveranderingen

Op de sneldienst tussen Ameland en Holwert is het anticiperen op weersveranderingen voor schipper Erik een

tweede natuur geworden. *"Welke weersomstandigheden er ook zijn, we moeten altijd zorgen dat het veilig blijft",* vertelt hij. *"Anticiperen betekent vooruitkijken naar de windhoek, de verwachte waterstand, en beoordelen of we wel of niet moeten varen op bepaalde tijdstippen."*

Het varen met de sneldienst kan net als bij de veerdienst bij extreem weer lang worden volgehouden. *"Het goed kunnen aan- en afmeren is waar het om gaat. Reizigers moeten met droge voeten van boord kunnen komen. De veiligheid voor passagiers en bemanning staat altijd voorop. Dat is mij van jongs af aan bijgebracht, bijvoorbeeld door Gertjan Verbeek, oud-kapitein op de veerdienst."*

Erik is als eilander opgegroeid met de natuurlijke cycli van de seizoenen. Hij kent de invloed van windrichtingen op het waterpeil in de Waddenzee. *"Als de wind langere tijd in het noorden zit, stuwt dat water in de Waddenzee, wat kan leiden tot extreem hoge waterstanden. Komt de wind langere tijd uit het oosten, dan bestaat er kans op extreem laag water, het getij loopt ook nog eens in oostelijke richting. We moeten meebewegen met de natuur, die kun je niet naar de hand zetten."*

Ondanks de uitdagingen die elk seizoen met zich meebrengt, koestert Erik zijn liefde voor de maand september. *"Dat is de periode waarin de drukte afneemt en de aangename temperaturen nog aanhouden, het daglicht is nog prachtig."*

Met 25 jaar dienst bij WPD, eerst als matroos op de veerboot en nu als schipper op de sneldienst en ook nog eens 10 jaar ervaring op de reddingboot, kent hij als geen ander de grillen van de natuur. *"Ik kan er wel een boek over schrijven, daar heb ik genoeg voor beleefd",* besluit hij met een glimlach.

DOCHTER-VADER *eiland*

Het is al even geleden dat Schiermonnikoog tot dé mooiste plek van Nederland werd uitgeroepen. Wat mij betreft staat die uitverkiezing nog recht overeind!

En als ik dan nog wat superlatieven mag gebruiken; het achttien kilometer lange zandstrand is misschien wel het mooiste strand van Europa. Aan het eind van de Badweg kijk ik met plezier naar de veelheid aan activiteiten op het strand en in zee: kite- en golfsurfen, suppen, zwemmen, strandzeilen en vliegeren bijvoorbeeld. En daarbuiten is er op Schier ook nog voldoende ruimte voor paardrijden, wandelen, hardlopen en fietsen.

Tegelijkertijd zitten sporters, recreanten, rustzoekers en natuurliefhebbers elkaar niet in de weg. Er is ruimte genoeg. Vooral doordat goed geregeld is wat waar wel of niet mag, blijft de schoonheid van Schiermonnikoog overeind. Respect voor de natuur, voor regels én elkaar maken dat mogelijk. Zeker dat laatste is van belang, we moeten elkaar in alle opzichten een beetje ruimte geven.

En ach, wàt is de natuur op Schiermonnikoog mooi. En bijzonder! Want er zijn niet zoveel plekken in Nederland waar je, bijvoorbeeld, wilde Sayaguesa-runderen én Exmoor-pony's tegen kunt komen.

Misschien zijn dit wel beschouwingen van de professionele sport- en natuurbestuurder. Is het beroepsdeformatie. Maar de eigenlijke reden waarom ik, tenminste éénmaal per jaar, het eiland bezoek is ons 'dochter – vader weekend'. Samen met dochter Lotte het eiland verkennen, bijpraten, door het dorp wandelen, genieten van de sterrenhemel, een terrasje pikken en historische plekken als de Vredenhof bezoeken. Samen genieten van ons

favoriete eiland. Is er een betere reden om af te reizen naar Schier?

Marc van den Tweel is algemeen directeur van sportkoepel NOC*NSF. Daarnaast is hij voorzitter van de Raad van Toezicht van FREE Nature. In de periode 2013 – 2021 was hij algemeen directeur van Natuurmonumenten.

Compenseer DE CO₂-UITSTOOT VAN UW OVERTOCHT!

Wij streven naar een duurzamere toekomst door te investeren in milieuvriendelijk varen. Sinds 2019 varen onze schepen op de schonere brandstof ChangeXL. Deze brandstof heeft aanmerkelijk minder schadelijke effecten op het milieu en is daarmee schoner en duurzamer. Maar zolang onze schepen nog op fossiele brandstoffen varen, bieden we u de mogelijkheid om de CO₂-uitstoot van uw overtocht te compenseren en samen een positieve impact te creëren op het milieu.

Bij het online bestellen van uw ticket kunt u nu eenvoudig kiezen voor een vrijwillige toeslag van slechts € 0,50 om deel te nemen aan ons CO₂-compensatieprogramma. Met deze kleine bijdrage draagt u direct bij aan duurzame initiatieven die de lokale gemeenschappen op de eilanden ten goede komen.

Sinds de oprichting van het CO₂-compensatiefonds in 2019 zijn er diverse projecten ondersteund. Denk aan het planten van fruitbomen en het creëren van openbare watertappunten op Schiermonnikoog, waardoor de noodzaak van plastic flesjes verminderd wordt. Op Ameland heeft het MadNes Festival peuken omgezet in surfboards, en in Lauwersoog zijn watertappunten geïnstalleerd bij het havenkantoor.

De gemeente Ameland, Schiermonnikoog en de dorpsbelangen van beide eilanden maken deel uit van het bestuur van de

Stichting CO₂-compensatiefonds. Er is geen winstoogmerk, uw bijdragen komen 100% ten gunste aan lokale duurzaamheidsprojecten op de eilanden. Hierbij staat Wagenborg Passagiersdiensten garant voor jaarlijks minimaal € 30.000,- inleg. Eilanders kunnen projecten indienen die voor financiering uit het fonds in aanmerking komen.

Voor 2024 is het streven gericht op grotere aansprekende overkoepelende maatschappelijke projecten, bij voorkeur met impact op beide eilanden, dan wel het waddengebied.

De succesvolle televisieserie 'De Oertocht' die is uitgezonden via Omrop Fryslân, heeft in het najaar van 2023 aandacht besteed aan duurzaamheid en het CO₂-compensatiefonds.

Wilt u die uitzending terugzien, scan dan met de telefoon nevenstaande QR-code.

Bezoek **www.wpd.nl** voor meer informatie over het CO₂-compensatiefonds.

Behoud van mooie veelzijdige natuur

Schiermonnikoog is een eiland van rust, ruimte en ongerepte landschappen. Vanwege de bijzondere natuur is bijna heel het eiland sinds 1989 een Nationaal Park. Het eiland heeft een groot variatie aan planten en dieren. Natuurmonumenten verzorgt het beheer van het nationale park. We gaan in gesprek met Erik Jansen, Boswachter Ecologie, om te horen hoe zijn vereniging zich sterk maakt voor het behoud van de natuur op Schiermonnikoog.

Wat houdt jouw baan in?

"Binnen onze beheereenheid Friesland hebben we 2 Boswachters Ecologie. Ik ben verantwoordelijk voor de noordwestelijke helft van de provincie. Naast onder meer de Greidhoeke, vogeleiland Griend en de Bantpolder heb ik Nationaal Park Schiermonnikoog onder mijn beheer. Ik begeleid natuuronderzoeken, denk mee met collega's over beheervraagstukken en geef voorlichting over de staat van de natuur. Ook initieer en begeleid ik de beheercyclus door gebiedsvisies op te stellen en kwaliteitsbeoordelingen uit te voeren. Hierdoor ontstaat er een mooie afwisseling tussen binnen- en buitenwerk."

Hoe zit een organisatie als Natuurmonumenten in elkaar?

"Natuurmonumenten ontstond in 1905 als burgerinitiatief. De gemeente Amsterdam had plannen om het Naardermeer vol te storten met stadsafval. Burgers stonden op om dit belangrijke vogelgebied te behouden en verenigden zich in de Vereniging tot Behoud Natuurmonumenten. Dit succes smaakte naar meer en de vereniging kreeg snel meer leden. Ondertussen heeft Natuurmonumenten zo'n 900.000 leden en donateurs en worden er gebieden beheerd van het Geuldal in Zuid-Limburg tot Texel en Schiermonnikoog. Samen met alle leden maken we ons sterk voor de natuur."

Wat maakt het waddengebied en Schiermonnikoog bijzonder?

"In Nederland hebben we niet veel pure natuur meer, overal is de hand van de mens in te zien. Als er iets in de buurt komt van 'oernatuur', dan is het wel in Nationaal Park Schiermonnikoog. Omdat de natuur z'n eigen gang gaat, gebeuren er veel onverwachte dingen. Terwijl we elders bij wijze van spreken elke centimeter beheren, proberen we hier de natuurlijke processen zoveel mogelijk het werk te laten doen. Kijk naar de ongerepte natuur en weidsheid van de Balg op de uiterste oostpunt. Sinds 2000 is het eiland hier zo'n 3 kilometer aangegroeid. Door de afsluiting van de Lauwerszee groeit het eiland ook aan de zuidwestkant, sinds de jaren '70 ontstaat hier een kweldergebied. Ditzelfde verzandingsproces maakt Ameland zo moeilijk bereikbaar. Het gaat om processen met lange termijneffecten. Zo zien we op Griend door de afsluiting van de Zuiderzee nog steeds een versnelde afslag, terwijl aan de Friese noordkust juist meer sediment ontstaat."

Wie zijn er bij Nationaal Park Schiermonnikoog betrokken?

"Naast mijn 11 collega's zijn dat vele vrijwilligers. Die komen overal vandaan. Zo zijn er vrijwilligers die excursies geven, er is een groep beheervrijwilligers die zichzelf 'berkentrekken' noemen, er zijn vrijwillige toezichthouders en mensen die helpen met inventarisaties en tellingen. Daarnaast is veel van het echte veldwerk in het terrein, zoals het aanleggen van

paden en duinvalleien, uitbesteed aan een aannemer. De aanbesteding daarvan hebben we weer achter de rug. Ik ben blij dat de 3 eilander mannen die dit werk al jaren doen, dit ook de komende jaren kunnen blijven doen."

Wat zijn actuele thema's voor Nationaal Park Schiermonnikoog?

"Allereerst het waar mogelijk herstellen van de oorspronkelijke natuurlijke dynamiek. Dijk en duinenring zijn aangelegd om dorp en polder te beschermen. Begrijpelijk, maar door deze beteugeling is de dynamiek van overspoeling met zout water stopgezet. Voorheen had je veel stuivende duinen, maar daar is struikgewas en een verstikkende grasmatten op ontstaan.

Een ander aspect is verdroging. In de jaren 50 kwamen hier 30.000 toeristen die 1 keer per week in de wastobbe gingen, tegenwoordig hebben we ruim 300.000 bezoekers die 1 of 2 keer per dag douchen. Het waterverbruik is flink toegenomen en daar komt de klimaatverandering met langere droge periodes nog overheen. We zien dat de duinen dreigen te verdrogen. Ook de stikstofdepositie is een actueel item. Er zit veel stikstof in de grond, in open duinen verschijnen bomen en berkenbosjes, waardoor bloemen en insecten geen kans krijgen."

Wat doen jullie om natuur te behouden?

"Een gevarieerd duingebied is belangrijk

voor het behoud van karakteristieke planten- en diersoorten. Er zijn wel eens kritische geluiden, bijvoorbeeld dat wij al het bos willen opruimen. Dat is absoluut niet zo, maar om meer verstuiving te krijgen, moet er op sommige plekken struikgewas worden gekapt. Daarnaast houden we de duinen open en de vegetatie kort door begrazing met runderen, geiten en pony's. De interactie tussen grazers en planten is ouder dan menselijk beheer. Konijnen kunnen ervoor zorgen dat de duinen op natuurlijke wijze open blijven. Met de introductie van de grote grazers hopen we dat er weer een vitale populatie ontstaat. Ook het vasthouden van zoet water in de duinen is belangrijk voor ontwikkeling van duinvalleien en natte duinbossen. Er wordt op dit moment door ons samen met partners gewerkt aan een ambitieplan Nationaal Park Schiermonnikoog. Samen met onder meer Wetterskip Fryslân en eilanders werken we hierin maatregelen uit voor de waterhuishouding."

Wat is jouw grootste uitdaging voor de toekomst?

"De natuur staat onder druk, dat mag duidelijk zijn. Op Schiermonnikoog hebben we veel soorten dieren en planten die je in de rest van Nederland niet tegenkomt. Mijn uitdaging is om ervoor te zorgen dat die biodiversiteit in stand blijft en om bij de mensen het bewustzijn voor de natuur te vergroten."

VAN BRIEVEN NAAR KLIKKEN: DE EVOLUTIE VAN HET RESERVEREN VAN EEN PLEK OP DE *veerboot*

In vroegere jaren, lang voordat het internet onze levens domineerde, was het reserveren van een overtocht een proces dat geduld en pen en papier vereiste. Reizigers die hun auto mee wilden nemen, moesten een brief sturen naar kantoor, waar ze hun gegevens en voorkeuren voor de overtocht opschreven. Het duurde soms dagen of zelfs weken voordat alles was geregeld. Het boeken van een overtocht heeft een metamorfose ondergaan. Om inzicht te krijgen in deze bijzondere ontwikkelingen, gaan we in gesprek met twee experts die het hebben meegemaakt: Fabian Wildervank, een gepensioneerd medewerker, en Richard Thomassen, verkeersleider op havenkantoor Nes.

Fabian is alweer vijf jaar met pensioen, maar herinnert zich zijn beginperiode bij de veerdienst nog levendig. *"Ik ben in 1978 begonnen als kaartverkoper en controleur tijdens het hoogseizoen. Mensen kochten kaartjes in Holwert, die ze moesten bewaren en wij controleerden hier op Ameland bij de terugtocht. Had je geen kaartje, dan moest je een nieuw kaartje kopen. Alles werd contant verrekend, waarbij wij zelf voor wisselgeld zorgden."* Na een paar hoogseizoenen als tijdelijke kracht kwam Fabian in 1980 in vaste dienst en ging hij zich op het kantoor met de reserveringen bezighouden. *"Toen ik daar begon",* vertelt hij, *"was het reserveren van een overtocht een vrij omslachtig gebeuren. Autoreserveringen werden afgehandeld via stapels brieven en één kaartenbak. Dit tijdrovende proces kreeg begin jaren 80 door de enorme groei van het toerisme een digitale impuls met de introductie van de eerste reserveringscomputer. Dat was absoluut een verbetering, want hierdoor kreeg ik de handen vrij om aan de overbelaste telefoon te helpen. De reserveringen per post zag je hiermee geleidelijk afnemen. Maar met de komst van de computer moest er wel elke dag een download worden gemaakt op schijf. Die schijf bracht ik als back-up naar de bankkluis. Veel mensen in het dorp dachten in die tijd dat ik dagelijks met een koffer vol geld naar de bank ging."*

Revolutie

Maar zoals bij veel aspecten van ons leven, heeft technologie een revolutie teweeggebracht in de manier waarop we reizen plannen en reserveren. In

de jaren 90 en begin 2000 begonnen veerdiensten langzaam maar zeker de eerste online boekingsystemen te introduceren. Dit opende een geheel nieuwe wereld van gemak en efficiëntie voor reizigers.

Richard: *"Toen ik in 2008 bij WPD kwam, werd er al gebruik gemaakt van computers voor het reserveren van overtochten. Maar het was nog vrij basaal. Ik herinner me nog dat ik bijvoorbeeld met pen en potlood een map bijhield voor de planning en roosters van collega's van de varende ploegen. Ik heb daar op een gegeven moment samen met het toenmalige Hoofd Operationele dienst, een Excel-spreadsheet programma voor ontwikkeld. Pas veel later is de overstap gemaakt naar een geavanceerd planningssysteem als Monaco. En in 2010 kwam Hogia Ferry Systems, een gerenommeerde partij die diverse rederijen over de hele wereld voorziet van software, voor WPD met het geheel nieuwe moderne reserveringssysteem Bookit."*

Online reserveren

Vandaag de dag is het online reserveren van de overtocht de norm geworden. Richard die in 2017 zijn functie op kantoor verruilde voor verkeersleider op havenkantoor Nes heeft deze ontwikkelingen zowel vanuit de achterhoede als aan de frontlinie meegemaakt: *"Met slechts een paar klikken kunnen reizigers nu hun overtocht plannen, specifieke voorkeuren aangeven en omboeken. Ze krijgen meteen de bevestiging en kunnen zelfs direct hun tickets afdrukken of opslaan*

op hun mobiele telefoon. Een enorme verandering sinds de tijd van brieven en kaartenbakken, maar er blijft altijd ruimte voor verbetering".

Terwijl we praten met Fabian en Richard en terugkijken op de geschiedenis van de veerdienst en de evolutie van het reserveren van overtochten, kunnen we niet anders dan verwonderd zijn over hoe ver we zijn gekomen. Van het schrijven van brieven naar het klikken op knoppen, en van het handmatig controleren van duizenden bootkaartjes tot het snel inchecken met QR-code bij de elektronische poortjes, de manier waarop we reizen is voorgoed veranderd door de kracht van technologie. En hoewel sommigen misschien nostalgisch terugverlangen naar de charme van het schrijven van brieven, is er geen twijfel mogelijk dat het online boeken van veerbootovertochten ons leven een stuk eenvoudiger heeft gemaakt.

ONLINE PARKEERTICKET BETALEN

Voor het gemak van onze reizigers die hun auto in Holwert parkeren, introduceren we een nieuwe manier om parkeertickets te betalen. Naast betalingen bij de automaat of slagboom, kunt u nadat u bent ingereeden, nu ook online betalen via wpd.nl/parking. Zo maken we parkeren eenvoudiger.

WAAROM RESERVEREN VOOR PERSONEN? WE LEGGEN HET UIT!

Sinds begin dit jaar reserveer je als reiziger voor een afvaart. Maar waarom moeten reizigers reserveren? Scan de QR-code en we leggen het u uit.

NIEUWE ELEKTRISCHE BAGAGETREKKERS

Nieuwe aanwinsten op Ameland! We verwelkomen met trots 5 gloednieuwe elektrische bagagetrekkers van Linde, geleverd door Motrec. Duurzaamheid staat voorop in ons streven naar milieuvriendelijk bagagevervoer. De RDW verwerkt momenteel de aanvullende eisen die nodig zijn voor ingebruikname. Op weg naar een groenere toekomst, maar nog eventjes geduld!

Oma Henny's

RUNDERSTOOFPOTJE

Op Ameland en Schiermonnikoog kun je de lekkerste streekproducten proeven. In 'Het lekkerste van...' brengen we die op smaakvolle wijze voor het voetlicht. Deze keer krijgen we een mooi gerecht voorgeschoteld door kok Mariska de Lau van Eetcafé de Boerderij: 'Oma Henny's Runderstoofpotje'.

Ingrediënten voor 2 kilo runderstoof

De Rouleaux

1 kilo runderstoofvlees
(Mariska gebruikt vlees van slagerij Smit uit Ternaard)
140 gram paprikablokjes
140 gram ui
4 tenen knoflook
1 tl paprikapoeder
1 klein blikje tomatenpuree
1 flesje Amelandier stoutbier
5 eetlepels Rinse appelstroop
2 laurierblaadjes
1/2 tl chilipoeder
1 runderbouillonblokje
Peper en zout naar smaak

Bereiding

- Snijd het vlees in stukken, de paprika in blokjes en de ui in ringen.
- Pers de knoflook. Doe alle specerijen bij elkaar in een kom.
- Bak het vlees met olie aan in de koekenpan. Voeg hierna de paprika, ui en knoflook toe en bak dit mee.
- Schep de tomatenpuree erbij en laat dit even ontzuren. Voeg de kruiden en specerijen toe.
- Voeg hierna de appelstroop en het Amelandier bier toe. Vul aan met water totdat het vlees net onder staat. Let op: gebruik niet te veel water! Doe hier het runderbouillonblokje bij.
- Laat het in ongeveer 3 uur rustig gaar worden op zacht vuur. Het vlees is gaar als je het uit elkaar kan trekken met een vork.
- Eventueel kan de saus naar wens nog dikker gemaakt worden met maïzena. Breng op smaak met zout en peper.

Eet smakelijk!

Dit recept is van Eetcafé de Boerderij op Ameland;
www.eetcafedeboerderij.nl

“DIT IS EEN CAMPING VOOR *natuurmensen*”

Ab Kiewied is opgegroeid bij de kwelders op Ameland. Hij vindt het belangrijk om zo goed mogelijk voor de natuur te zorgen. Op zijn eco-camping Tussen Wad en Strand in Ballum doet hij dat op verschillende manieren.

Hoe is deze eco-camping ontstaan?

"Ik ben opgegroeid bij de kwelders, heb altijd tussen weidevogels gestaan. Ik zie dingen veranderen in de natuur door de klimaatverandering en ik vind dat je dan verplicht bent om er iets aan te doen. Daarom zijn we altijd al met de natuur bezig geweest. We beheren natuur in opdracht van Staatsbosbeheer. We hebben 130 koeien, 200 als er kalveren zijn, voor duinbegrazing. We gebruiken het land voor hooiwinning. En in 2010 begonnen we de eco-camping. Dat was in die tijd nog pionieren: er waren nog maar weinig eco-campings."

Wat maakt deze camping bijzonder?

"Je zit midden in de natuur. We proberen zo energiezuinig mogelijk te werken. We hebben zeventig zonnepanelen en vijftien zonnecollectoren, bedoeld om water te verwarmen voor de douches. We hebben een watertank van 6.000 liter in de schuur. Schijnt de zon niet, dan hebben we houtvergasters om het water te verwarmen. Verder zit je hier vlakbij het strand. Voor actie of een animatieteam moet je hier niet zijn: dit is een camping voor rustzoekers, natuurmensen en vogelaars."

Hoe draagt jouw camping zoal bij aan natuurbehoud?

"We hebben afgelopen najaar een water aangelegd met een slufte. Voor de beleving, maar ook voor de vogels. Laatst zag ik er al een ijsvogel en ik hoop dat het ook de oeverwaluw aantrekt. Ik stond laatst voor het raam en zag vlakbij koolmeesjes, musjes en roodborstjes, daarachter een fazant, daarachter een haas, verderop een waterhoentje en daarachter twee eenden, twee zwanen en een koppel ganzen. Dat is voor mij een levend schilderij. Ik vind dat prachtig."

Wat vind je het leukst aan het runnen van deze camping?

"Dat we ons verhaal kunnen uitdragen. Maar ook de sociale verbindingen die soms ontstaan. Op dinsdagavond is er altijd muziekavond. Dan hebben we een kampvuur, ik speel wat muziek met vrienden en praat over wat we op de camping doen en waarom. Ik heb eens meegemaakt dat er nog een groepje muzikanten aansloot, waardoor er een mini-festival ontstond. Dat soort spontane dingen vind ik het leukste."

Waar droom je nog van?

"Te veel dingen. Ik ben een dromer. Ik houd van vrije denkers. Er is geen boer die zo'n waterpartij met slufte op zijn land graaft. De meeste boeren zouden zo'n gat dichtgooien. Maar later krijg je er waardering voor. Soms ga ik op mijn Indian motorfiets toeren. Naar vrienden in Duitsland of naar andere waddeneilanden. Dat geeft me soms nieuwe ideeën voor de camping. Inspiratie, dat krijg je als je onderweg bent."

Naam: Ab Kiewied (59)

Woonplaats: Ballum

Wat vind je het mooiste van het eiland?

"De kwelders. Daar ben je alleen, op jezelf en dat is prachtig. Maar ook het strand. Met warm weer ben je zo op een strand waar geen toeristen komen. Je plonst zo in het water en een half uur later ben je weer thuis. Heerlijk!"

*Rood getijdengebied bij Schiermonnikoog
in oktober. Zeekraal en schorrekruid sieren het
rif, met Lauwersoog aan de horizon.*

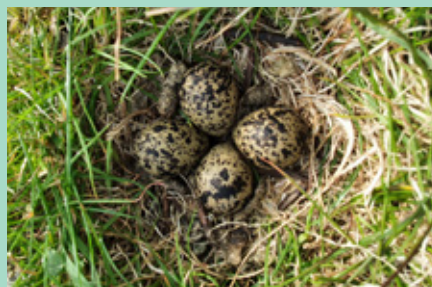
SAMEN STERK VOOR WEIDEVOGELS: DE CRUCIALE ROL VAN *vogelwachten*

Wie de Wadden zegt, zegt vogels. Jaarlijks maken miljoenen vogels gebruik van het natuurgebied; de meeste op doortrek om er te foerageren. De twee Vogelwacht-verenigingen op Ameland hebben dan ook een belangrijke taak en grote verantwoordelijkheid. Voor wie in de wereld van de vogelwachten stapt, gaat er een grote wereld open. WPDetails sprak met de voorzitters IJme Brijker van Vogelwacht Hollum-Ballum en Pedro Kooiker van Vogelwacht Nes-Buren.

De Vogelwacht Nes-Buren is de oudste vogelwacht op Ameland. "Onze Vogelwacht bestaat in 2024 70 jaar," aldus Pedro, "De Vogelwacht is ontstaan naar een idee en initiatief van Piet Appelman, de vereniging werd in 1954 in Hotel Hofker opgericht." De Vogelwacht Hollum-Ballum ontstond pas veel later in 1967. De Vogelwachten danken hun bestaan oorspronkelijk aan het kievitseieren zoeken. Maar nu dat de laatste jaren niet meer toegestaan is, is het accent vooral op nazorg komen te liggen, en dit bestaat uit het beschermen en inventariseren van de nesten van de weidevogels op de agrarische gronden.

Mozaïekbeheer

Het weidevogelbeheer wordt gecoördineerd door ANW Waddenvogels, een samenwerkingsverband van de drie agrarische natuurverenigingen van Terschelling,

Ameland en Schiermonnikoog. De belangrijkste beheermaatregelen zijn gericht op het optimaliseren van de nestbescherming, de broed- en voortplantingsmogelijkheden, het creëren van een gunstige biotoop en voldoende foerageergebied. Op de eilanden wordt op ruim 2400 hectare mozaïekbeheer uitgevoerd. Boeren kunnen beheerpakketten afsluiten zoals grasland met een uitgestelde maaidatum, kruidenrijk grasland en legselbeheer. Op Ameland worden de nest- en

broedpaargegevens en de resultaten van de alarmtellingen door de beide Vogelwachten verzameld en geregistreerd in het registratiesysteem van de Bond van Friese Vogelwachten. De vrijwilliger kan tegenwoordig in het veld via GPS met zijn smartphone de exacte locaties van de nesten invoeren, die dan als een stip op de zogeheten rayonkaart komen te staan. Na het broedseizoen werkt de BFVW de gegevens uit in kaarten en tabellen die in het najaar aan het samenwerkingsverband worden gerapporteerd.

Bij de grutto, kievit, scholekster en tureluur is al enkele jaren een afname van de aantallen waarneembaar. Bij tureluurs is deze afname het minst waarneembaar doordat deze vogel zich meer aan de slootkant ophoudt. De scholekster heeft in 2023 door de zeer droge junimaand een moeilijk jaar gehad. De grutto

Pedro Kooiker

Ilme Brijker

daarentegen heeft het bij ons op Ameland wel redelijk gedaan. *“De achteruitgang zou groter zijn als de vogelwachters hun werk niet zouden doen”*, aldus Pedro.

Samenwerking en overleg met andere organisaties en belanghebbenden is essentieel. *“Zo overleggen we met Wetterskip Fryslân over een pilot met het plaatsen van 1 pomp op Oost-Ameland en 1 pomp op West-Ameland als er sprake is van grote droogte”*, aldus Pedro. *“Rijkswaterstaat stelt zich steeds meer op als natuurorganisatie”*, vult Ilme aan, *“een broeddekschuit in de haven van Lauwersoog is een pilot van RWS om te onderzoeken of dergelijke pontons kunnen bijdragen aan het herstel van de visdief en noordse stern in het Waddengebied. Door het succes van dit ponton, zijn er in 2022 een tweetal broedvlotjes in de Lange Sloop (Skûteho), een tegen de Waddendijk gelegen zoetwaterplas ten zuiden van*

Ballum.” De beide Vogelwachten op Ameland en ook op de andere eilanden en elders in de provincie hebben dus een uitermate belangrijke functie. Los van het nuttige werk dat verricht wordt, is het vrijwilliger zijn bij de Vogelwacht ook een geweldige manier van natuurbeleving en lekker buiten zijn. Pedro beaamt dit: *“Hoe heerlijk is het om na een dag op kantoor de natuur in te trekken en je hoofd leeg te maken!”* Beide Vogelwachten zijn overigens niet alleen actief in het weidevogelbeheer. Ilme: *“Sinds 1998 doen we ook tellingen in de Lange Duinen Noord. Daarnaast hebben we ook nestkastprojecten in de bossen en enkele boomsingels.”*

Dronepiloten gezocht

Er zijn bij beide Vogelwachten wel zorgen over de toekomst: er is sprake van vergrijzing onder de vrijwilligers. Vogelwacht Hollum-Ballum heeft

recentelijk een flyer verspreid. Ilme: *“Wij zijn ter versterking en uitbreiding van ons team nazorgers op zoek naar nieuwe vrijwilligers die actief willen worden in de weidevogelbescherming. Als er voldoende belangstelling is, kunnen de nieuwe vrijwilligers een basiscursus Weidevogelbescherming volgen. Deze cursus wordt op Ameland gegeven en bestaat uit twee theorie avonden met een extra avond gericht op het vliegen met een drone. De Vogelwacht Hollum-Ballum heeft zelf nog geen drone, maar we hopen dat er enthousiaste vrijwilligers zijn die zich willen bekwamen in het vliegen met een weidevogeldrone als hulp bij de nazorg.”* Pedro wijst er op dat je op de Burgemeester Walda Scholengemeenschap als maatschappelijke stage mee kunt helpen bij de nazorg. *“Nieuwe vrijwilligers zijn dus meer dan welkom!”*

De smid van Ameland een ambachtelijke ode aan natuur, passie en traditie

In de rijke wereld van ambachten en tradities schittert de hoefsmid als een bewaker van zowel het verleden als het heden, een brug tussen mens en dier, tussen natuur en cultuur. Theo Faber uit Hollum belichaamt deze verbinding op unieke wijze. Hij is als hoefsmid ruim 40 jaar werkzaam geweest en op 1 juni 2024 is hij 55 jaar smid, waarvan de laatste jaren hobbymatig.

Als jonge leerling, slechts 16 jaar oud, betrad Theo voor het eerst de smederij en wist hij meteen dat hij zijn roeping had gevonden. De geur van verhit ijzer en het geluid van hamerslagen op het aambeeld, het sprak allemaal tot zijn verbeelding. Door de jaren heen heeft hij met ongeëvenaarde passie en toewijding het ambacht van hoefsmid uitgeoefend. Voor Theo ging het niet alleen om het vormgeven van hoefijzers of het bekappen van hoeven; het ging om het bevorderen van de gezondheid en het welzijn van de paarden, een missie die hij met elke hamerslag nastreefde.

In een tijd waarin duurzaamheid en milieubewustzijn nog geen alledaagse gespreksonderwerpen waren, stond vakmanschap centraal. Het onderhouden van het kolenvuur en het zorgvuldig smeden van ijzer waren niet alleen een kunst, maar ook een

eerbetoon aan eeuwenoude tradities en de kracht van natuurlijke elementen.

Nu, bijna 55 jaar later, kijkt Theo terug op zijn carrière met trots en voldoening. Zijn werk als hoefsmid heeft niet alleen bijgedragen aan het behoud van de gezondheid van paardenhoeven, maar ook aan het versterken van de band tussen mens en paard, het respecteren van de natuur en het koesteren van ambachtelijke tradities die generaties verbinden.

Met een glimlach op zijn gezicht concludeert Theo: *"Ik heb mijn leven lang mijn passie gevolgd, en ik zou het voor geen goud hebben willen missen!"* Zijn verhaal illustreert niet alleen de tijdloze schoonheid van het hoefsmeden, maar ook de diepe verbondenheid tussen mens, dier en natuur die dit eeuwenoude ambacht belichaamt.

De Kweekertjes: een groen avontuur voor Ameland jeugd

Op Ameland bloeit een nieuw initiatief op: De Kweekertjes. Deze enthousiaste groep ouders en vrijwilligers heeft één missie voor ogen - kinderen verbinden met de natuur en tegelijkertijd de eeuwenoude Amelandse cultuur levend houden.

Met een afwisselend programma aan buitenactiviteiten biedt De Kweekertjes Amelandse schooljeugd tussen de 5 en 17 jaar een unieke kans om de natuur te ontdekken en te leren waarderen. Samen met partners zoals Staatsbosbeheer, Sociaal Cultureel Werk Ameland en Natuurcentrum Ameland, en als onderdeel van Sportclub Nes-Buren, worden banden gesmeed met de prachtige natuur van het eiland.

De werkgroep, bestaand uit Max Kiewiet, René Kooiker, Ayla Schildkamp, Lissy Oud, Jelle Westra en Frank Kiewiet, heeft één duidelijk doel voor ogen: een omgeving creëren waar

kinderen en volwassenen elkaar kunnen ontmoeten, samenwerken en groeien. Spel, creativiteit, respect voor de natuur en zelfontplooiing staan centraal in deze ontmoetingen, waar kennis wordt overgedragen en kinderen de ruimte krijgen om hun fantasie te laten bloeien en zelfvertrouwen op te bouwen.

Het succes van de try-outs in 2023, waar meer dan zestig kinderen vol enthousiasme aan deelnamen, heeft De Kweekertjes onderdeel gemaakt van de vereniging Sportclub Nes-Buren. Vanaf 2024 gaat er een maandelijks programma van start voor de inmiddels 35 kinderen die lid zijn. Er wordt een

bescheiden contributie gevraagd om de kosten laagdrempelig te houden.

Met steun van ouders, vrijwilligers, sponsors en subsidies zijn De Kweekertjes klaar voor de toekomst. Met de aanschaf van materialen voor activiteiten en een toekomstige opslagruimte, kunnen ze kinderen van en op Ameland een onvergetelijk avontuur bieden. De toekomst ziet er groen en veelbelovend uit voor De Kweekertjes, waar de liefde voor de natuur en de Amelandse cultuur hoog in het vaandel staan.

"MAGNETIC ISLAND HEEFT EEN grote aantrekkingskracht!"

Menig vakantieganger naar Ameland of Schiermonnikoog verzucht aan het einde van een heerlijk weekje eiland wel eens te willen blijven in plaats van weer naar huis te moeten gaan. Dat geldt ook voor de bezoekers voor het Australische Magnetic Island. Alleen al de naam van dit in het noordoosten van Australië gelegen eiland zegt al genoeg. Magnetic Island heeft werkelijk alles te bieden voor een heerlijk verblijf. WPDetails sprak met Margot Templeton, werkzaam bij Magnetic Island Ferries.

Magnetic Island ligt in de Queensland. Het eiland is ongeveer 10 kilometer breed en heeft een oppervlakte van 52 vierkante kilometer, en heeft ruim 2500 permanente bewoners, die voornamelijk aan de baaien wonen. Landinwaarts is het eiland bergachtig. Net als Schiermonnikoog heeft Magnetic Island de status van Nationaal Park en net als de Waddenzee is de natuur op het eiland Werelderfgoed. Magnetic Island ligt midden in het Great Barrier Reef, het grootste koraalrif ter wereld. Magnetic Island dankt haar naam aan Captain James Cook, die dacht

dat het eiland zijn kompas beïnvloedde toen hij langs het eiland voer. Dit was niet het geval, maar het eiland kwam niet meer van haar naam af... Op de site van Magnetic Island Ferries lezen wij dat de rederij de rijke cultuur en het erfgoed van het Wulgurukaba-volk erkent en respecteert. Zij zijn de traditionele eigenaren van Yunbenun (magnetisch eiland).

Magnetic Island is de droom voor avonturiers maar ook zeer geschikt voor rustzoekers. "Het eiland is zeer geschikt

voor toeristen, Magnetic Island heeft een gezellige atmosfeer,” aldus Margot, “Het is hier bijna het gehele jaar warm. We hebben hier gemiddeld 320 dagen zon. In de zomer kan het hier zelfs wekenlang benauwd zijn.” Margot komt uit Nederland, maar bleef tijdens een backpack-reis naar Australië voor de liefde hangen down under en is nu alweer een jaar of vijf werkzaam bij Magnetic Island Ferries.

Magnetic Island Ferries

Er zijn twee verschillende veerdiensten die op Magnetic Island varen, maar Magnetic Island Ferries is de enige rederij die voertuigen naar en van het eiland overzet. “De veerdienst is er al sinds 1903, en is eigendom en in beheer van Queensland en sinds begin jaren 90 wordt de veerdienst uitgevoerd door The Riverside Marine Group”, aldus Margot, “De veerdienst is een familiebedrijf en wordt inmiddels al door de 4e generatie familie Campbell gerund.” Magnetic Island Ferries gebruikt drie veerboten voor de overtochten naar en van Magnetic Island. Margot vertelt: “Het belangrijkste schip is de “Arcadia”. Deze veerboot is 34 meter lang en 15 meter breed. Er kunnen 23 personenauto’s en maximaal 150 passagiers mee per afvaart. Bij drukte wordt het tweede

schip “Magnetic” ook ingezet. Ook deze veerboot kan 23 personenauto’s meenemen, het maximum aantal passagiers per afvaart ligt iets lager op 98. En dan is er nog de “Jubilee”. Dit landingsvaartuig is ontworpen om bulkgoederen naar afgelegen locaties te vervoeren. We gebruiken dit schip ook als back-up voor de diensten van Magnetic Island tijdens piekperiodes.”

“Na covid is het toerisme naar het eiland sterk toegenomen”, vervolgt Margot, “We overwegen nu het hele jaar met twee boten te varen.” De veerboten vertrekken vanuit Townsville en de overtocht duurt circa 40 minuten. Er worden 7 afvaarten heen en terug per dag gemaakt als er 1 schip vaart. Dit loopt op naar 12 afvaarten heen en terug per dag als er met 2 schepen wordt gevaren. Behalve dat de schepen de veerdienst onderhouden, worden de vaartuigen ook ingezet voor wetenschappelijk onderzoek.

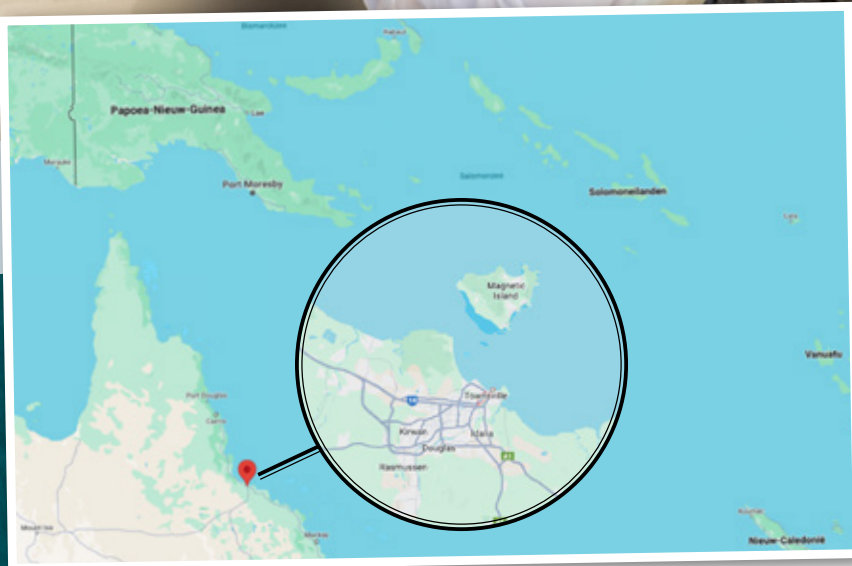
Er zijn ca. 30 medewerkers in dienst bij Magnetic Island Ferries. Op de schepen werken 15 werknemers, per afvaart zijn er 3 bemanningsleden nodig. De klantenservice op kantoor bestaat uit 7 personen. Zij doen alle voorkomende werkzaamheden zoals het contact met de klanten, inchecken, maar ook administratieve werkzaamheden en het

Margot Templeton

bestellen van goederen. Daarnaast zijn er nog 7 kantoormedewerkers.

Koala's, schildpadden en walvissen

Magnetic Island herbergt de grootste koalakolonie van Noord-Australië en is een belangrijke locatie voor seizoensschildpaddennesten en walvisspotten. De natuur is werkelijk adembenemend, zowel op land als onder water. De vakantieganger hoeft zich werkelijk niet te vervelen, je kunt hier fantastisch wandelen, snorkelen, kajakken, paddleboarden, jetskiën, zwemmen, picknicken, luieren in een hangmat, lekker eten en drinken, enzovoort. Met gemiddeld meer dan 320 dagen zon per jaar, meer dan 20 stranden en de helft van het eiland bedekt met Nationaal Park, zal 'Maggie' je doen zeggen: "Ik zou willen dat we langer konden blijven!"

DE WADDENZEE EN BRUNO LATOUR

Volgens Bruno Latour is de natuur niet langer de stabiele achtergrond van ons doen en laten. We zijn toegetreden tot het drama van de geo-geschiedenis: het tijdvak van de ecologische gevolgen van het menselijk handelen: het antropoceen. Met name in de Waddenzee ervaren we de gevolgen van dit handelen.

De filosoof Latour werd in 1947 geboren in Beaune, als zoon van een Bourgondische wijnhandelaar. De kennismaking met de filosofie trof hem als een bekering. "Ik wist niet meteen dat ik filosoof zou worden", zei hij. "Want andere kennis leek me, paradoxaal genoeg, minder zeker." Bruno Latour overleed 9 oktober 2022 in Parijs.

In zijn werk stelt hij: "Sinds de wetenschappelijke revolutie van de 17de eeuw beschouwde de mens de aarde als een object dat veroverd en geëxploiteerd mocht worden. De klimaatcrisis en het uitsterven van diersoorten laat zien hoe naïef en hoogmoedig deze gedachte is. De mens is geen meester van de natuur, maar een onderdeel ervan."

Uiteindelijk beschouwde Latour het klimaat als hét centrale politieke probleem van onze tijd, in een wereld die steeds meer zal draaien om het verdelen van schaarse natuurlijke hulpbronnen. De wereld heeft daarmee een nieuwe benadering nodig en een nieuwe definitie van natuur die allesomvattend moet zijn. Niets staat daarmee meer op zichzelf.

Wat betekent deze nieuwe benadering voor de mens? Voor Latour is dat allereerst een nieuwe politiek. "Niet langer is de wereld het decor waarop we handelen. Voor het eerst verschijnt dat decor zelf op de Bühne, je ziet dat zaken in de politiek verschijnen die we nooit als politiek hadden beschouwd. Het klimaat, de oceaan, de natuurlijke bronnen en bijna alle chemische producten. En dan gaat het niet alleen om onze gezondheid. Maar het gaat om meer: in wetgeving, bij activisten, in de politiek, in de kunst, zie je dat de veranderende natuur zich opdringt. Tegelijkertijd slagen we er nog steeds niet in die natuur te representeren op een manier die recht doet aan diezelfde natuur in relatie tot de mens." Een mooi voorbeeld is de Waddenzee, waar het maar niet lukt om de wirwar van belangenorganisaties, beheersdiensten en verantwoordelijkheden te ontrafelen.

We hebben ooit het representatief systeem uitgevonden (Waterschappen), we zullen daarom best een representatie voor de Waddenzee kunnen vinden. Daar zijn we slim genoeg voor. We moeten dan wel een andere manier van denken aanleren; één die gebaseerd is op instandhouding van alle belangen. De belangen van mens én natuur.

In gesprek met één van de laatste walvisvaarders

Er rustte lange tijd een taboe op het onderwerp walvisvaart, maar het is wel een belangrijk onderdeel van het lokale Friese erfgoed en onze naoorlogse geschiedenis. Bovendien is dit het laatste moment waarop we nog kunnen beschikken over informatie uit de eerste hand. Jonge mannen die destijds meevoeren zijn als ze nog in leven zijn nu ruim in de tachtig. Om de geschiedenis vast te leggen nu het nog kan, gingen we voor de rubriek historie in gesprek Auke Talsma, de laatste nog levende walvisvaarder op Schiermonnikoog.

Na militaire dienst belandde de inmiddels 86-jarige Auke in 1960 als vleessnijder op de walvisvaart. Een sector die na de oorlog de trots was van de wederopbouw. "In die tijd was hier op het eiland nog geen toerisme en de werkgelegenheid was nul komma nul. Mijn oudste broer Tjitte, die al jaren walvisvaarder was, kwam niet alleen met enthousiaste verhalen thuis, maar ook met een boel

geld. Ik wilde ook het avontuur opzoeken, verre reizen maken leek me prachtig. Niet wetende wat me te wachten stond, tekende ik voor een expeditie van 7 maanden."

Op welk schip heb je gevaren?

"Op de bekende Willem Barendsz (III), een speciaal modern fabrieksschip voor de Nederlandse walvisvaart.

Zij waren erbij.

Foto van een reünie op 10 april 1996 gemaakt voor Hotel Duinzicht met de harpoen op de voorgrond

Het ship had plaats voor het slachten en verwerken van ruim 60 walvissen per dag. Het was een wereld op zich. Er waren zo'n 700 man aan boord, een grote winkel en zelfs een drukkerij voor de krant. Wij wisten precies als Ajax had gewonnen. Er was zelfs een medische staf en een compleet hospitaal met 12 bedden, die haast altijd bezet waren. Niet door ziektes, want voordat je aan boord mocht kreeg je een strenge keuring, maar door ongevallen. Staaldraden die over het dek raasden, zorgden regelmatig voor ongelukken."

Hoe zag de reis eruit?

"Vanuit Amsterdam gingen we naar Curaçao of Trinidad om brandstof in te slaan. Daarna ging het door naar Kaapstad. Bij het passeren van de evenaar werden we ingesmeerd en kaalgeknipt. Het Neptunesfeest heette dat, we waren dan een dag vrij. Onderweg waren we van 's ochtends tot 's avonds bezig om voorbereidingen te treffen. De harpoenen moesten worden klaargemaakt, nylon touwen worden gevlochten en staaldraden worden klaargelegd. Tijdens de heenreis werd er een nieuw dubbel plank dek aangebracht, dat op de terugreis weer werd verwijderd. Bij de jacht op de Zuidelijke IJszee liepen we namelijk allemaal op spijkerlaarzen, anders gleden we uit. Aangekomen in Kaapstad kwamen er zo'n 200 Zuid-Afrikaners aan boord. Daarna ging het richting zuidpool. Ik zie de ijsbergen nog voor me, die hebben veel indruk op mij gemaakt."

Waarom werd er eigenlijk op walvissen gejaagd?

"Bij de walvisvaart van na de oorlog ging het om walvistraan voor margarine. Er was toen namelijk een groot tekort aan voedzame oliën en vetten en margarine was door zijn lange houdbaarheid ideaal. Van 1 walvis had je 125.000 pakjes margarine."

Hoe verliep de walvisjacht?

"Naast de Willem Barendsz werden er 10 jagers en 2 boeiboten ingezet. Het fabriekschip waar ik op zat, was ver verwijderd van de jagers, ik heb gelukkig nooit met eigen ogen gezien wat daar voor wrede dingen gebeurden. De jagers drevén de walvissen een bepaalde kant

Auke Talsma bij de gigantische walviskaken midden in het dorp die hij nog in de polyester heeft gezet

op. Aan boord waren Noorse 'gunners', die waren speciaal opgeleid om op de walvissen te jagen. De boeiboten brachten de geschoten walvissen naar ons toe, waarna ze via de 'slipway' aan boord werden getrokken. Dan begon het vuile werk: op het spekdek werd de buitenste speklaag van de walvis afgesneden en daarna werd de walvis via dezelfde staaldraad doorgetrokken naar het vleesdek. Daar werkte ik ook. Het vlees werd daar in blokjes gesneden en dat ging naar Engeland en Japan. De Japanners hadden zelfs een speciaal koelschip bij ons in de buurt liggen."

Hoe vaak ben je op walvisjacht geweest? En verdiende het goed?

"Ik ben 2 keer 7 maanden onderweg geweest. Ik vertrok in de herfst en kwam in het voorjaar weer terug in Nederland. Bij terugkomst was het feest. Voordat we Rotterdam binnenkwamen, kregen we contant uitbetaald. Naast je vaste loon kreeg je voor elke gevangen vis een bonus, dat maakte je loon heel aantrekkelijk. Veel walvisvaarders schaften direct na terugkomst een nieuwe brommer of auto aan."

Wat ben je na de walvisvaart gaan doen? En hoe staat het nu met de walvispopulatie?

"Ik merkte dat de walvisvaart ten einde liep. De vraag naar walvistraan nam af en er waren nog maar weinig walvissen over. In 1964 was het gedaan met de industrie en werd de Nederlandse walvisvaart beëindigd. Ik kreeg bij terugkomst een droombaan aangeboden en werd natuurbeheerder bij de Dienst der Domeinen hier op het eiland. Nu de vangst voorbij is, is de walvispopulatie gelukkig enorm toegenomen. Van 1991 tot nu van 11.000 tot 80.000. Alleen Japan jaagt nog op grote walvissen. Sinds het overlijden van Jan Groendijk, voormalig beurtschipper van de Lauwerszee, ben ik de enige nog levende walvisvaarder op Schiermonnikoog. Na de Tweede Wereldoorlog waren er hier zo'n 40 eilanders betrokken bij de walvisvaart. Ook de kapiteins Visser en Jansma kwamen beide van Schiermonnikoog."

“WAT WE HIER *samen doen* VIND IK HEEL BIJZONDER”

Janneke van der Velde begon in 2017 De Tuin naast de Branding op Schiermonnikoog. Daarmee volgde ze haar hart. Dat de zelfpluktuin is geworden tot wat het nu is, had ze echter niet kunnen bedenken.

Waarom ben je De Tuin naast de Branding begonnen?

"Ik woonde in Groningen en heb gewerkt als psycholoog in het UMCG. Ik vond het werk fantastisch. Maar ik was niet zo gelukkig met hoe we onze zorg geregeld hebben. Toen dacht ik wat ik zou doen als ik écht mijn hart ging volgen. En ik bedacht me: ik wil graag groenten verbouwen, dichtbij mensen die het eten. Ik volgde de opleiding voor de biologisch dynamische land- en tuinbouw. Toen ik daarmee klaar was, kreeg ik tijdens een feestje op kampeerboerderij Duinhoeve van Peter Visser de vraag om een zelfpluktuin te starten op Schiermonnikoog."

Voor wie verbouwen jullie groente?

"Veel toeristen weten ons te vinden. Maar er zijn ook 55 huishoudens op het eiland die wekelijks een groentetas krijgen. En steeds meer restaurants bestellen producten bij ons. We vragen hen wat ze komend seizoen denken nodig te hebben. Daar passen we ons teeltschema zo veel mogelijk op aan."

Wat verbouwen jullie zoal?

"Oosterzwammen op het koffiedik dat Rebos en enkele restaurants op het eiland voor ons verzamelen. Daar voegen we oosterzwamschimmel aan toe en in containers kweken we vervolgens de oosterzwammen. Verder verbouwen we zo'n 40 soorten groenten, zoals snijbiet, raapstelen en andere 'vergeten groenten', maar ook spinazie, knolselderij, aardbeien, aubergine, broccoli, sla en ga zo maar door. En we kweken bloemen."

Wat is voor jou een belangrijk uitgangspunt?

"Er is in de wereld veel ellende waar ik niks aan kan doen. Maar ik kan wel voor deze hectare zorgen en de bodem zorgen. En

een plek creëren waar we het fijn hebben met elkaar. Ik vind dat onze wereld te veel draait om geld en macht en wilde dat geld hier zo min mogelijk belangrijk zou zijn. We hebben daarom richtprijzen, maar mensen mogen betalen wat zij eerlijk vinden of naar vermogen."

Wat zijn de plannen voor de toekomst?

"We hebben nu 1 hectare grond. Het plan is om op een volgende hectare groente te verbouwen specifiek voor restaurants, zodat we beter kunnen inspelen op hun vraag."

Wat vind je het mooiste aan jouw werk?

"Ik had toen ik begon niet kunnen bedenken dat het zou uitgroeien tot wat het nu is. Dat al snel na het begin mensen kwamen die een bijdrage wilden leveren. Iemand die wilde helpen op de kwekerij, of houtsnippers had, of Facebook wilde onderhouden. Het is heel organisch gegroeid door mensen die hier kwamen en iets met zich meebrachten. Dus het is veel groter dan ik. Dat is geen valse bescheidenheid. Ik snap best dat wat we hier met elkaar doen, heel bijzonder is. Maar het enige wat ik heb gedaan, is hier elke dag met liefde en aandacht werken. De rest kwam door mensen die zich daardoor aangetrokken voelden. En dat vind ik heel mooi."

Naam: Janneke van der Velde (55)

Woonplaats: Schiermonnikoog

Wat vind je het mooiste van het eiland?

"Dat alles stroomt, als eb en vloed. Het komen en gaan overal om ons heen."

De eilanden bruisen van de evenementen en activiteiten. WPD is en blijft betrokken bij de eilander maatschappij. Daarom ondersteunen wij veel lokale evenementen op Ameland en Schiermonnikoog. Daarnaast leveren wij een bijdrage aan de promotiepot van VVV Ameland en VVV Schiermonnikoog.

Waarmee zij het toerisme naar de eilanden stimuleren. Hieronder enkele evenementen in beeld die door WPD de afgelopen periode zijn ondersteund en een artikel over een nieuwe expositie over Klimaatverandering in het Natuurcentrum Ameland.

Zie voor de actuele agenda en meer informatie over alle evenementen op de eilanden op:
www.vvvaland.nl/agenda of www.vvvschiermonnikoog.nl/agenda.

Stichting Ameland Museum & Stichting Natuurcentrum Ameland

“Project Klimaatverandering *op Ameland*”

Op 20 april 2022 bestond de Stichting Natuurcentrum Ameland 50 jaar. Dit hebben we groots gevierd met zijn allen! Het bezoekerscentrum was voor iedereen gratis toegankelijk en op deze feestelijke dag kregen we ook het bericht dat er subsidiemogelijkheden beschikbaar zouden komen voor een grote wens uit ons Meerjarenplan 2022-2026. Namelijk, het bouwen van een nieuwe expositie met het oog op Klimaatverandering en de impact op Ameland. Daarnaast gaf deze regeling de mogelijkheid om nog een andere wens in vervulling te laten gaan, een nieuw recreatief parkeerterrein. Niet zomaar een parkeerterrein, maar een verlengstuk van het museum! Dit was de start van een mooie samenwerking met onze architect, de Gemeente Ameland en diverse andere partijen in het bouwteam. Ook de omgeving is nauw betrokken geweest bij het proces. Uiteindelijk is op vrijdag 2 februari 2024 het project gestart met het verplaatsten van onze Blauwe Vinvis. Deze verplaatsing had nogal wat voeten in de aarde, omdat het gevaarte veel zwaarder was dan berekend. Het

vele polystyreen-schuim zat vol water, wat zorgde voor vele extra tonnages. Er moesten twee grote kranen en vrachtwagens ballast getransporteerd worden vanaf het vaste land. Hier kwam onze sponsor Wagenborg in beeld. De overtochten zijn volledig gesponsord en ook het toekomstig transport voor het nieuwe plein wordt volledig gesponsord. Wij zijn Wagenborg hier ontzettend dankbaar voor. Hierdoor en door bijdragen van andere partijen is het voor ons als Stichting mogelijk om met deze snelheid te vernieuwen en te innoveren!

De formele opening van de expositie zal medio mei plaatsvinden, alle eilanders krijgen nog een bericht aan huis. Wij hopen u allen te zien!

William Beijgaard
Directeur

www.amelandermusea.nl

Enorm veel landschappen op één *eiland*

Natuur-talent Robert Pater (30 jaar) is boswachter op Ameland en heeft van jongs af aan de natuur als zijn grote passie. Alles wat een moeder normaal weggooit, voordat de wasmachine aanzet wordt, verzamelde Robert als kind. Van schelpen, botjes van dieren, takjes tot stenen, alles werd opgepakt en meegenomen in zijn broekzak. Als boswachter houdt Robert zich bezig met de ecologie van de Amelandse natuur en het beheer hiervan.

Wat bracht je naar het eiland?

"Ik heb de opleiding Bos- en Natuurbeheer gevolgd in Velp. Zo kwam het dat ik in 2012 12 weken stage liep bij Staatsbosbeheer. Daarna heb ik hier in de zomer vrijwillig de libelle op Ameland geïnventariseerd. Na een paar jaar te hebben gewerkt als uitzendkracht kwam er een functie vrij binnen Staatsbosbeheer Ameland. Daar ben ik voor gegaan."

Wat zijn je werkzaamheden als boswachter?

"Ecologie en handhaving zijn belangrijke aspecten waar ik mij dagelijks mee bezig houd. Oftewel het inventariseren en monitoren van de flora en fauna van het eiland. Maar ook beheerwerkzaamheden horen bij mijn functie. Daar vallen het onderhoud van wegen en paden onder en maaien of zagen. Er lopen ook verschillende projecten. Belangrijk hierbij is om voor ogen te houden wat we nu hebben aan natuur en waar we naartoe willen. Een voorbeeld van een afgerond project is het Hagedoornveld. Na afronding blijf je volgen hoe het gebied zich ontwikkelt. Bij de ecologie horen ook tellingen. Zoals konijntellingen, dit gebeurt op vaste momenten in het jaar. De flora onderzoek ik door de dichtheden van soorten vast te stellen binnen een bepaald afgemeten gebied."

Wat maakt de natuur op Ameland zo bijzonder?

Robert antwoordt resoluut: "De diversiteit.

Je fietst vanaf het dorp 100 meter en je staat in de duinen, maar als je doorfietst, kom je binnen een klein gebied ook moeras, bos, polder en heide tegen. Je hebt enorm veel landschappen op één eiland. Het groene strand en de Hôn zijn erg dynamisch. De elementen spelen hier met de landschappen, wat een prachtig decor vormt van de Amelandse natuur. Dat is de charme van het waddengebied."

Lastig kiezen, maar wat is het mooiste plekje van Ameland?

"Het groene strand. Tien jaar geleden zag ik het groene strand voor het eerst. Daarvoor was ik nog nooit op Ameland geweest. Sindsdien is dit gebied enorm in ontwikkeling. Het is een uniek dynamisch landschap met strandvlakten, jonge duinen, duindoorns, riet en veel water. Veel gebieden in Nederland zijn wel spontaan ontstaan, maar vervolgens aangetast door de mens. Er ontstaat momenteel bovendien bijna nergens spontaan echte nieuwe natuur. Het groene strand is hier een uitzondering op."

Hoe zie jij de toekomst van de Amelandse natuur voor je?

"Wat betreft de bossen moeten we er voor zorgen dat deze klimaatbestendig worden. Dit houdt in dat de verhouding tussen naaldbos en loofbos goed moet zijn. We hebben relatief veel naaldbos op het eiland. Deze bomen kunnen groeien op arme grond en zorgden vroeger

voor het tegengaan van verstuiving. Door de jaren is zo een vruchtbaardere en vastere bosbodem ontstaan. Wij zijn nu bezig de bossen meer diversiteit te geven, denk hierbij aan meer bomen planten die bessen- en bloemdragend zijn. Dit is belangrijk voor de insecten en vogels, maar het bos wordt ook minder kwetsbaar voor ziekten, insectenplagen en de elementen van de natuur. Wat betreft de duinen, moeten we nadenken hoe we de recreatiedruk op de natuur in goede banen kunnen leiden en waken over het behouden ervan. Onze nieuwe exmoorpony's zorgen ook voor het behoud van de duinen. Zij begrazen de duinen, waardoor vergrassing wordt tegengegaan. Maar ze schrapen ook de bodem open, zodat kaal zand aan het oppervlakte komt. Hierop reageert de vegetatie en daarop weer het konijn en verschillende insecten. Kortom, dit veroorzaakt een hele ecologische kettingreactie. Zo houden sinds twee jaar geiten ook de duinen open door jonge boompjes weg te eten."

Wat wil je onze lezers nog meegeven over de Amelandse natuur?

"Geniet maar ga met respect om met de natuur en houd het netjes. Kom je regelmatig op het eiland? Dan geef ik graag de tip om bij elk bezoek op een zelfde plek een foto te maken bij het strand of de duinen, je zult dan gaan ontdekken hoe dynamisch de natuur hier is."

Duurzaam toerisme op de eilanden: een verhaal van verbondenheid met de natuur

De Waddeneilanden: juweeltjes van natuurlijke schoonheid, omgeven door de dynamiek van eb en vloed, en gehuld in een aura van rust en sereniteit. Maar achter dit beeld schuilt een complexe balans tussen toerisme en natuur. Stevig verbonden met de eilander natuur zijn Marjan Bosscha van VVV Ameland en Joke Eijer van VVV Schiermonnikoog. Samen met lokale natuurbeschermingsorganisaties zetten zij zich in voor duurzaam toerisme, waarbij de natuur niet alleen wordt beschermd maar ook gekoesterd. In dit interview delen zij hun inzichten en enthousiasme over het samengaan van toerisme en natuurbehoud op deze prachtige eilanden.

Duurzame souvenirs

Samenwerking toerisme en natuurbeschermingsorganisaties:

Marjan: "Duurzaam toerisme is meer dan milieuvriendelijke voorzieningen. Het gaat om de harmonie tussen leefbaarheid, samenleving, natuur en toerisme. Samenwerking met natuurorganisaties is dan cruciaal. Op Ameland organiseren Staatsbosbeheer en de Ameland Museum excursies, waarbij gasten worden geïnformeerd over de flora en fauna en het belang van respectvol gedrag in natuurgebieden."

Joke werkt op Schiermonnikoog nauw samen met Natuurmonumenten en het Nationaal Park. Joke: "We zitten als VVV met elkaar in het informatiecentrum het Baken en werken als goede burens intensief samen. Dit resulteert in educatieve excursies en gezamenlijke activiteiten, die niet alleen de natuur beschermen, maar ook de bezoeker bewust maken van hun impact."

Initiatieven op Ameland en Schiermonnikoog die duurzaam toerisme bevorderen:

Marjan: "Op initiatief van de gemeente, Staatsbosbeheer, Arriva en VVV Ameland is tijdens de coronacrisis #liefdevoorAmeland ontstaan, waaraan ook Wagenborg heeft bijgedragen. We zagen de toeristenstroom veranderen. Vanuit deze campagne willen we bezoekers positief blijven beïnvloeden. Zoals: laat de auto staan, pak de fiets, blijf in de natuur op de paden en honden zijn welkom, maar wel aangelijnd. Het gaat om een stukje bewustwording."

Joke: "Op Schiermonnikoog werken de gemeente, Natuurmonumenten, lokale ondernemers en VVV samen aan duurzaam toerisme. We willen een gastvrij eiland zijn en geven iedereen de vrijheid om van de kwetsbare natuur te genieten, zonder die aan te tasten. Voordeel is dat wij vooral rustzoekers en vogelliefhebbers op bezoek krijgen."

Sleutelhangers van oude fietsbanden

De slogan 'Op Schiermonnikoog is niets te doen, maar van alles te beleven' past goed bij ons. Een initiatief om duurzaam toerisme te bevorderen is het project Donkerte op Schiermonnikoog. Hier kan nog echte donkerte worden ervaren. We organiseren met elkaar nachtwandelingen, avondwadexcursies en sterrenexcursies."

Betrokkenheid lokale bevolking bij bewustwording onder toeristen:

Marjan: "Visit Wadden kent een ambassadeurs-programma. Lokale ondernemers krijgen training om gasten bewust te maken van het Werelderfgoed en om daar voorzichtig mee om te springen. En veel bewoners zijn ondernemer."

Joke: "Ik ken een ondernemer die werkt met biologisch afbreekbare schoonmaakmiddelen en dat bij boeking aangeeft op haar website. Dat soort zaken worden belangrijker. Ook zie je dat het duurzaamheidskeurmerk voor de gastvrijheidssector 'Green Key' door steeds meer ondernemers wordt omarmd."

Marjan: "Als VVV hebben wij op de website al de mogelijkheid om een accommodatie te kiezen met zonnepanelen of een warmtepomp. Het is maar één aspect van duurzaam toerisme, maar het hoort er wel bij."

Toekomst van duurzaam toerisme:

Joke: "Duurzaam toerisme is een continu proces, de bewustwording bij gasten neemt toe en initiatieven evolueren." "Klopt," vult Marjan aan: "De vraag naar duurzame producten en accommodaties groeit. Ook evenementen zetten meer in op duurzaamheid. Het besef verandert en dat is gunstig."

Joke: "Schiermonnikoog is betrokken bij project FREIIA, waarin 5 landen samenwerken op het vlak van duurzame innovaties op eilanden. Een groep studenten werkt nu uit hoe van afval- en reststromen op het eiland duurzame souvenirs kunnen worden gemaakt. Dit zorgt voor minder kitscherige souvenirs uit verre landen als China, minder afval en meer lokale productie." Marjan: "Zo wordt er op Ameland door de Waddencampus gekeken naar frisdrank uit zeewater. Jongeren hebben vaak een inspirerende kijk op een duurzame toekomst."

De lijntjes tussen de eilanden zijn kort. Wat vandaag wordt bedacht op Schiermonnikoog, kan morgen ook worden opgepakt op Ameland. En omgekeerd. Er wordt veel kennis gedeeld en geleerd van elkaar, waardoor duurzaamheid een integraal onderdeel wordt van het toerisme op de Waddeneilanden. Dankzij de toewijding van Marjan, Joke en vele andere betrokkenen blijven de Waddeneilanden niet alleen een oase van natuurlijke schoonheid, maar ook een voorbeeld van duurzaam toerisme in actie.

HOE WAGENBORG ZICH INZET VOOR EEN BETER KLIMAAT EN MILIEU

Bij het brede Nederlandse publiek is Wagenborg vooral bekend van de veerboten naar Ameland en Schiermonnikoog. Daarnaast heeft Wagenborg echter nog ruim 160 vrachtschepen in de vaart waarmee jaarlijks wereldwijd ruim 30 miljoen ton aan grondstoffen en halffabricaten worden vervoerd. Hierbij kun je bijvoorbeeld denken aan staal voor de auto-industrie, papier voor kranten en magazines of houtsnippers voor energiecentrales. Op jaarbasis varen deze schepen samen bijna 300 keer de wereld rond en bezoeken zij ruim 7.500 keer een haven om te laden of lossen. Hierbij wil Wagenborg de natuur zo min mogelijk te belasten.

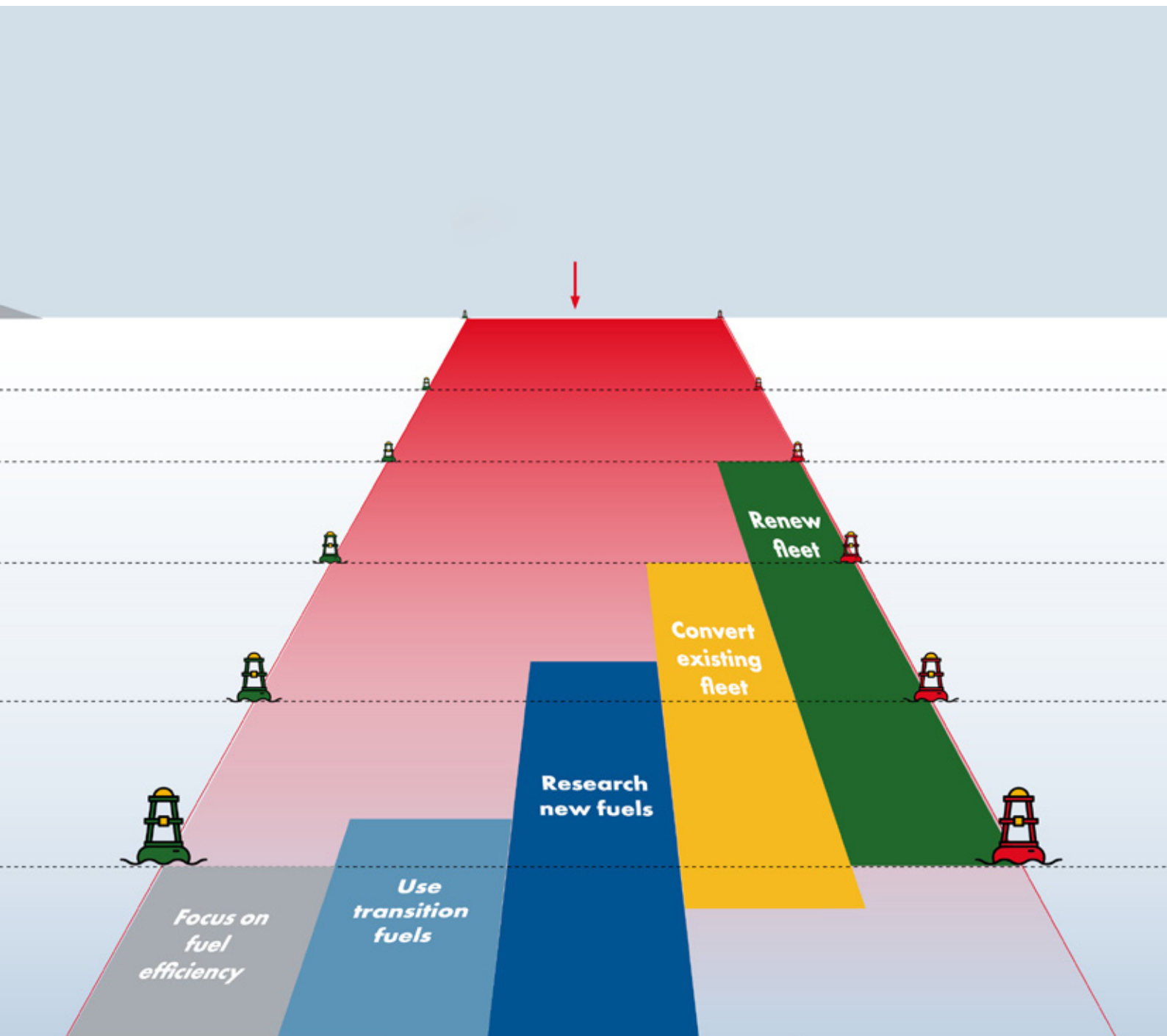

Wagenborg neemt daarom actief deel aan de energietransitie van scheepvaart en transport. Samen met onze belanghebbenden - autoriteiten, klanten, investeerders, het publiek, werknemers en leveranciers - gaan we uitdagingen op het gebied van duurzaamheid aan om onze ecologische voetafdruk te verkleinen en actie te ondernemen op het gebied van energie-efficiëntie, CO₂-reductie en de gezondheid van de oceaan.

Brandstofefficiëntie bespaart 26% CO₂

De bekendste en meest besproken soort uitstoot door de

scheepvaart is CO₂. De Wagenborg Groep heeft als doel om de totale CO₂-uitstoot in 2030 met 40% te verminderen ten opzichte van 2008 en zelfs CO₂ neutraal te varen in 2050. Om dit te behalen, volgt zij een 5-sporen routekaart. Hierbij ligt, naast het verkennen van alternatieve brandstoffen, systemen en technieken, op het zo efficiënt mogelijk maken van de huidige vloot. Zo zijn alle vrachtschepen van Wagenborg uitgerust met live-data systemen, waarmee nauwkeurig routes kunnen worden gepland. Hierbij worden routes en snelheden aangepast aan het weer om zo tegen minimaal brandstofverbruik op tijd te arriveren. Met deze aanpak heeft Wagenborg inmiddels

zo'n 26% CO₂ weten te besparen in vergelijking met 2008! En ligt hiermee op koers om haar CO₂-doelstellingen te halen.

Ballastwater systemen ter bescherming van het leven onder water

Daarnaast heeft Wagenborg niet alleen aandacht voor de impact op de natuur boven water; ook de kwaliteit van (het leven) onder water vinden wij van groot belang. Daarom zet Wagenborg vol in op zogenaamde 'ballastwater-management-systemen'. Wat doet zo'n systeem? Zeeschepen gebruiken ballastwater om hun diepgang, stabiliteit en kracht te verbeteren wanneer ze niet (volledig) beladen zijn. Dat doen ze door water in hun ballasttanks te pompen vanuit havens, rivieren en de open zee

en het vervolgens elders ter wereld weer in de zee te lozen zodra dit niet meer nodig is. Hoewel ballastwater zorgt voor veiligheid, is een volle ballasttank ook een soort mobiel aquarium vol organismen en bacteriën. Bij het lozen van ballastwater in een andere haven, kunnen theoretisch invasieve soorten zich dan vrij voortplanten met alle negatieve gevolgen van dien. Een ballastwater-management-systeem, behandelt het ballastwater voor lozing waardoor wordt voorkomen dat invasieve soorten het lokale bio-systeem bedreigen.

In 2013 heeft Wagenborg als 'early adoptors' al de eerste schepen met een dergelijk systeem uitgerust. Inmiddels wordt het belang van deze systemen ook door de Internationale Maritieme Organisatie onderkent, aangezien

internationale regelgeving voorschrijft dat alle zeegaande schepen voor 2024 een dergelijk systeem moeten hebben. Dit klinkt eenvoudig, maar is vaak een uitdaging, en dan niet alleen qua investering. Ook het installeren is een hele klus. Op de Research & Development (R&D) afdeling van Wagenborg wordt daarom bekeken hoe een dergelijk systeem in een bestaande machinekamer geplaatst kan worden. Dat is vaak een uitdaging, want in het oorspronkelijke ontwerp is vaak geen rekening gehouden met de behoefte aan deze extra ruimte. Toch zijn zij samen met de rederij-inspecteurs erin geslaagd om grote stappen te maken. In 2024 is elk vrachtschip van Wagenborg voorzien van een 'ballastwater-management systeem'.

Wil je meer weten over de 5-sporen routekaart van Wagenborg om 70% CO₂ neutraal te varen in 2050?

Het installeren van ballastwater-systemen moet ingepast worden in de planning van een toch al hectische periodieke dokbeurt. Zo ziet dit eruit:

De recent opgeleverde 'Amalia' is het derde schip in de zogenaamde Easymax serie. Dit type vrachtschepen kenmerkt zich door een relatief groot laadvermogen gecombineerd met een minimaal brandstofverbruik door een klein geïnstalleerd vermogen. Dit resulteert in een CO₂ uitstoot die zo'n 60% lager ligt dan vergelijkbare schepen in de markt.

KLANTENSERVICE

Waar loopt de reiziger tegenaan?

Elke dag weer proberen wij onze passagiers zo goed mogelijk van dienst te zijn. Vaak lukt dat, soms ook niet. In deze rubriek behandelen we telkens een veelgestelde vraag aan onze Klantenservice.

Kan ik mijn elektrische auto opladen bij de parkeerplaats van Holwert?

Door de opkomst van elektrische auto's stijgt ook de vraag naar laadpalen. Tot twee jaar geleden konden elektrische auto's nog niet worden opgeladen op het parkeerterrein in Holwert. Maar sinds mei 2022 is dit wél mogelijk. Er is een laadplein op het parkeerdek voor meerdere elektrische auto's. Onze parkeerwachters helpen u graag ter plaatse.

Handig om te weten:

Een elektrische auto kan tijdens uw gehele verblijf op Ameland op dezelfde plek geparkeerd blijven staan. Er zijn meerdere apps waarmee het zichtbaar is hoeveel laadpalen er beschikbaar zijn op ons laadplein. Bijvoorbeeld de app: Chargemap.

VEERBOOTCAFÉ

Vindt u er ook iets van?

Heeft u een vraag of opmerking? Wilt u van gedachten wisselen over de dienstregeling of de inzet van de veerdienst en sneldienst? Schroom niet en stap binnen bij het Veerbootcafé.

Op de volgende data in 2024 is er een Veerbootcafé:

Ameland

10 mei
12 juli
13 september
1 november

Schiermonnikoog

1 mei
7 augustus
6 november

Ameland:

Tijdstip: 10.30 - 11.30 uur, locatie Inspiratieruimte
VVV Ameland, Nes

Schiermonnikoog:

Tijdstip: 10.30 - 11.30 uur, locatie Informatiecentrum Het Baken

VOLGENDE EDITIE

WPDETAILS #23 VERSCHIJNT ZOMER 2024

THEMA 'GROEI'

In deze komende editie o.a. aandacht voor:

COLOFON

**UITGAVE VAN WAGENBORG
PASSAGIERSDIENSTEN**
VIERMAANDELIJKE PUBLICATIE

ADRES

Reeweg 4, 9163 GV Nes Ameland
Postbus 70, 9163 ZM Nes Ameland

EMAIL

wpdetails@wpd.nl

HOOFDREDACTEUR

Bob Rijpstra

REDACTIE

Egbert Krottje, Maud Hendriks,
Guus van der Linde en Berend Jan
Schoonbeek

ONTWERP/OPMAAK

Gilbert Terpstra

SPREAD

De Witte Haas

FOTOGRAFIE

Jantina Scheltema, Romy Dam en
Simon van der Woude, Flying Focus,
Kevin Kievit

DRUKWERK

Draaisma Printmedia

ALLE RECHTEN VOORBEHOUDEN

Copyright 2024 Wagenborg
Passagiersdiensten

De redactie beoordeelt het wel of niet
publiceren van kopij en houdt zich
het recht voor ingezonden bijdragen
te bewerken of in te korten. Niets in
deze publicatie mag gereproduceerd
worden zonder toestemming van WPD.

In deze publicatie is maximaal
aandacht besteed aan veiligheid.
Foto's op een werklocatie, waar
beschermingsmiddelen niet zichtbaar
zijn, zijn gemaakt op een moment dat
er geen werk in uitvoering was.

www.wpd.nl

Hoe zit het precies met de aangroei van Schiermonnikoog?

Het eiland is altijd in beweging. Door
stroming en getij spoelen er stukken weg
en komt er aan de andere kant eiland bij.

Digitaal getij: de opkomst van technologische vernieuwingen

Technologische groei betekent voor
reizigers vaak meer gemak.
Wat is er veranderd en hoe ziet de
nieuwe horizon eruit?

Wagenborg Groep

We verkennen de groei van
dit dynamische, internationaal
opererende moederbedrijf van WPD.

Wij staan altijd open voor suggesties en tips om WPDetails voor u
als lezer nog interessanter te maken. Heeft u mooie foto's, een leuk
onderwerp of een goed idee, aarzel niet en neem contact met ons op
via wpdetails@wpd.nl.

VASTE REIZIGER IN BEELD

VASTE reiziger

Lida van 't Land-Overbeek (85) woont op Schiermonnikoog. Haar man woont in woonzorglocatie Meckama State in Kollum. Daarnaast heeft ze nog een huis in Leens. Ze pakt regelmatig de veerboot naar de wal, gemiddeld twee keer per week.

"Ik vind het heerlijk op de boot en verveel me er nooit. Het is lekker warm en ruim opgezet. Je zit niet bovenop elkaar - ook niet als het druk is. Ik vind het een fantastische verbinding. Wat ik bij slecht weer wel lastig vind, is dat je op Schiermonnikoog buiten bij het hek op de veerboot moet wachten. Maar verder vind ik de overtocht geweldig. Als er ooit een brug zou komen, zou ik dat niet leuk vinden."

Lida is import-eilander, zoals ze het zelf zegt. Haar wortels liggen in Zeist, maar ze kwam altijd al op Schiermonnikoog omdat daar familie woonde. Na het overlijden van haar ouders, ruim twintig jaar geleden, kocht ze een huis op het eiland. Ze woont er naar volle tevredenheid. *"Ik vind het een heel mooi, rustig en overzichtelijk eiland en heb hier goede vrienden wonen."*

Ze heeft door de jaren heen vele overtochten gemaakt en er zijn een paar die haar zijn bijgebleven. Zoals die in de strenge winter van '86-'87. *"Je moest dwars door de ijsschotsen varen en die waren soms metershoog. Dat was heel spannend. De coronatijd vond ik ook bijzonder om mee te maken. Hoe ze alles hebben aangepakt met controles en een maximaal aantal mensen. Dat zijn wel dingen die je bijblijven."*

WAGENBORG PASSAGIERSDIENSTEN

Openingstijden klantenservice:

- maandag tot en met zaterdag van 08.00 - 20.00 uur
- zon- en feestdagen van 09.00 - 15.00 uur

Contact:

0900 9238 (lokaal tarief)
Vanuit het buitenland: +31 88 103 1000
info@wpd.nl

www.wpd.nl